

Slovenski

št. 10 **čebelar**

letnik CXIV – oktober 2012

ISSN 0350-4697

Čebelarska olimpijada

Vpliv kumafosa na medonosno čebelo

**Postavitev apiterapevtskega čebelnjaka
s sredstvi iz razpisov**

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
 Gabrje 42, 1356 Dobrova
 Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
 GSM.: 031 351 964
 e-pošta: robineli@siol.net
 WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

SATNICE

OJAČANA RAZTOJŠČE

SATNIKI

ČEBELARSKE KEMIKALIJE

IZOLACIJSKA PENA

MATIČNA REŠETKA

TESTNA MREŽA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

AVTOMATSKA DOZIRNA BRIZGA

- IZDELUJEMO:**
- hladno valjane satnice
 - žične matične rešetke
 - rogljičene satnike AŽ
 - satnike LR, LR 2/3
 - testne mreže
 - plastična obešala
 - plastična raztojšča
 - kovinska raztojšča
 - kozice 11 in 14 satne
 - usipalnik lesene
 - plastične odtočne pipe
 - lovilce rojev-lesice
 - smukalce za cvetni prah
 - zaščitne obleke in rokavice
 - čebelarске lopatke
 - prečne zapore
 - vijake za prečne zapore
 - dvo in tro satne panjičke

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO 4% POPUST PRI GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 50 EUR V NAŠI PRODAJALNI.
 Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15
 ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

APIS M&D®

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
 tel.: (01) 755 12 82, faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:
 ob delavnikih 9.00-12.00
 16.00-18.00
 ob sobotah 9.00-12.00
 apis.md@siol.net

AŽ-PANJI 10-SATNI

TRIETRAŽNI AŽ-PANJ

PRAŠILČEK AŽ 5- IN 7-SATNI

GRELNIKI ZA MED 179 EUR

KAKOVOSTNA RSF-TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN DVOTRETINJSKI LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE 250 g RSF 4,8 EUR 250 g CINK 2,5 EUR

PREDELAVA VOSKA V SATNICE SAMO 0,85 EUR/KG

SATNIKI:
 AŽ-VRTAN, LEPLJEN, ZBIT
 LR-STANDARD LR 2/3

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (razen lomljivih artiklov). ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,85 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek. ■ Z veljavno čebelarско izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR (razen na artikle, ki so v akciji). Popusti se ne seštevajo.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Cenjene stranke obveščamo, da smo se preselili na Opekarsko 16 na Vrhniki.

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Za večino čebelarjev je bila letošnja sezona zelo neugodna. Začela se je z zimskimi izgubami čebeljih družin, zaradi naravne ujme pa se je nadaljevala in končala z borno pašno sezono. V naravi je vse več skrajnih vremenskih pojavov, ki povzročajo veliko škodo večini kmetijskih panog, tudi čebelarstvu. Na posledice naravnih in drugih nesreč, ki škodujejo čebelam in posredno čebelarjem, opozarjamo že dalj časa, zato smo Ministrstvu za kmetijstvo in okolje (MKO) predlagali, naj tudi čebelarstvo enakopravno uvrsti v sistem ocenjevanja in priznavanja škod v kmetijstvu, kot to velja za preostale kmetijske panoge. Septembra smo letošnjo problematiko in predloge rešitev pisno in nato še osebno predstavili odboru državnega zbora za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje. Državni zbor nas je pri naših predlogih podprl ter Ministrstvo za finance (MF) pozval, da pri izračunu pavšalne ocene dohodka na panj za leto 2012, kot to urejajo ustrezni predpisi, upošteva posledice letošnje suše in višino pavšalne ocene dohodka na panj. Prav tako je predlagal, naj pri odpravi posledic letošnje suše in pozebe MF ustrezno upošteva posledice teh naravnih nesreč tudi v čebelarstvu. Tako naj bi vsem kmetijskim gospodarstvom, ki jih je prizadela letošnja suša, ustrezno znižali katastrski dohodek ter odpisali prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, to pa naj bi smiselno upoštevali tudi pri čebelarjih. Za zdaj še ne vemo, kakšna bodo izhodišča MKO za odpravo posledic letošnje suše in pozebe, prav tako čakamo tudi na odgovor MF o tem, kolikšno bo znižanje višine pavšalne ocene dohodka na panj in na kakšen način bodo kmetijska gospodarstva, med katera sodijo tudi čebelarstva, ki plačujejo prispevke, seznanjena z odpisom prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, niti ne vemo, za koliko časa bodo ta oproščena plačila. Dosegli smo torej enakopravno obravnavo pri priznavanju škod za letošnje leto. V iskanju dolgoročne rešitve na tem področju, pa bodo potrebni nadaljnji pogovori z MKO.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Fotografija na naslovnici: Čebela srka sladke sokove zrelega jesenskega sadja. V sadežih se jeseni zorenje stopnjuje do fermentacije, ob kateri nastaja etanol. Vpliv uživanja etanola na socialno vedenje trofalakso t.j. izmenjavo medicine pri medonosni čebeli, je v svoji diplomski nalogi leta 2003 raziskovala mag. Andreja Kandolf Borovšak. Ugotovila je, da etanol na čebele vpliva podobno kot na ljudi, ki uživajo preveč te opojne snovi.

Foto: Marjan Janežič

UVODNIK

Lidija Senič 305

OHRANIMO ČEBELE

306

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

dr. Danilo Bevk: Vpliv kumafosa na medonosno čebelo (I. del) 307

Vlado Auguštin: Čebele in ambrozija 309

Nataša Lilek: Poskrbite, da bodo vaši čebelji pridelki ustrezno označeni 310

Franc Grošelj, dr. med.: Prednosti slovenske hrane in prednosti slovenskih čebeljih pridelkov 312

Franc Šivic: Novice iz sveta 313

IZ PRAKSE ZA PRAKSO

Marko Borko: Postavitev apiterapevtskega čebelnjaka s sredstvi iz razpisov 314

Tanja Magdič: Možnosti za pridobitev nepovratnih sredstev 314

S KNJIŽNE POLICE

Milan Meglič: Janez Gregori: Lepo je biti čebelar 316

DELO ČEBELARJA PO MESECIH

Brane Borštnik: Čebelarjeva opravila oktobru 317

VETERINARSKI NASVETI

mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.: Čebelje družine v mesecu oktobru 319

DOGODKI IN OBVESTILA

319

OBVESTILA ČZS

327

MALI OGLASI

337

V SPOMIN

339

OSMRTNICE

339

INDEX

EDITORIAL

Lidija Senič 305

SAVE THE BEES

306

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Danilo Bevk, DSc: The Influence of Coumafos in Honeybee (Part I) 307

Vlado Auguštin: Bees and Common Ragweed 309

Nataša Lilek: Make Sure That Your Bee Products are Properly Labeled 310

Franc Grošelj, MD: The Advantages of Slovenian Food and the Advantages of Slovenian Honeybee Products 312

Franc Šivic: World News 313

PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE

Marko Borko: Setting up an Apitherapeutic Apiary With Funds From Tenders 314

Tanja Magdič: The Possibilities of Acquiring Grants 314

OFF THE BOOKSHELF

Milan Meglič: Janez Gregori: It is Nice to be a Beekeeper 316

BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH

Brane Borštnik: Beekeeper's Chores in October 317

VETERINARY ADVICE

Vida Lešnik, DVM, MSc: Honeybee Colonies in October 319

NEWS AND EVENTS

319

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA

327

SMALL ADS

337

IN MEMORIAM

339

OBITUARIES

339

Tradicionalni slovenski zajtrk 2012

Leto je naokoli in znova se bliža vseslovenska dobrodelna akcija, ki smo jo lani nadgradili v »Tradicionalni slovenski zajtrk«. Letošnja akcija bo potekala v **petek, 16. novembra 2012**. Ker je bila letošnja čebelarstva bera izjemno slaba, ponekod pa je sploh ni bilo, je izjemno pičel tudi letošnji čebelarški pridelek. Razmere so podobne tudi na drugih kmetijskih področjih. Prav zaradi tega se je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje odločilo, da čebelarji letos vrtcem oz. šolam medu ne bodo podarili, temveč ga bodo ti odkupili iz sredstev, ki so tisti dan namenjena za malico oz. oskrbni dan. Vsi ravnatelji vrtcev in osnovnih šol so že prejeli okrožnico s seznamom čebelarških društev oz. njihovih predsednikov, pri katerih lahko v svojem kraju kupijo med. Predsednike čebelarških društev prosimo, da k odkupu medu za vrtce in šole **najprej pozovejo čebelarje, ki so prejšnja leta brezplačno darovali svoj med za izvedbo akcije**. Če želite med kljub temu – tako kot leta doslej – podariti, se o tem dogovorite z ravnateljem/-ico vrtca ali šole. Vsi otroci v vrtcih

in osnovnih šolah pa bodo tako kot vsa leta doslej prejeli **promocijsko izobraževalno zgibanko Čebelica moja prijateljica 6**. Čebelarje po vsej Sloveniji prosimo, da jo dostavijo v vrtce in osnovne šole ter se dogovorijo za obisk (popolnoma enako kot vsa leta doslej). Tema letošnje zgibanke bo pomembnost sajenja medovitih rastlin, kot je npr. ajda, ki je koristna tako za čebele kot tudi za ljudi. Glede na borno letino vas prosimo, da ob vašem obisku v vrtcu oz. šoli otrokom oz. učencem predstavite tako pomembnost čebelarstva kot tudi vpliv okoljskih oz. podnebnih sprememb na pridelavo hrane.

Za sodelovanje pri vseslovesni akciji se vnaprej zahvaljujemo vsem članom ČD, ki boste tudi letos prispevali k osveščanju mladih o pomenu čebelarstva in slovenske hrane. Ob tem Vas prosimo, da nam posredujete tudi povratne informacije, saj jih bomo z veseljem objavili na naši spletni strani.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Faks: 02/331 80 10

*Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.*

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Faks 02/251 60 12

*Delovni čas od marca do novembra:
Pon., sre., pet. odprto od 9h-13h, julij, avgust zaprto*

Ponujamo vam:

voščene satnice AŽ, LR

satnike AŽ - lipovi, rogljičeni
panje AŽ, LR, LR 2/3

drobni pribor, zaščitno
opremo za čebelarjenje

posade in točila za med ...

sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele,

kozarce za med,
pokrovčke s čebeljimi motivi,

stekleničke za propolis,

steklenice različnih oblik in
velikosti,

kartonsko in plastično
embalažo

**Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!**

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

Vpliv kumafosa na medonosno čebelo (I. del)

Danilo Bevk*, danilo.bevk@gmail.com

Čebele strupenim snovem niso izpostavljene samo zunaj panja, tj. na paši, ampak tudi v panju. Vanje jih vnašamo kar čebelarji sami. Seveda ne zato, da bi čebelam škodili, temveč zato, da bi z njimi zatirali varože. Med pogosto uporabljenimi sredstvi je tudi kumafos, ki sodi v skupino organofosfatnih pesticidov. Čeprav je vnesen neposredno v panj in mu je v razmeroma velikih količinah izpostavljena celotna družina, je njegov vpliv na čebele precej prezrt stresen dejavnik. Neznani je (bil) zlasti njegov vpliv na vedenje čebel, zato sem to področje raziskal v okviru svojega doktorskega dela z naslovom »Vpliv akaricida kumafosa na pašno dejavnost, socialno vedenje in učenje medonosne čebele *Apis mellifera*«. Problematiko in ugotovitve bom predstavil v več prispevkih.

Pri nas je kumafos aktivna učinkovina v pripravkih CheckMite® in Perizin®. Prvi je v obliki plastičnih trakov in ga uporabljamo za poletno zdravljenje varoze. Drugi je v obliki raztopine, s katero poškopimo družino v obdobju, ko v njej ni zalege. Sprva so domnevali, da se ob uporabi Perizina® kumafos širi med čebelami predvsem s prenosom hrane (trofalakso), pozneje pa so ugotovili, da se na tak način širi le manjši del te snovi (Buren in sod., 1993), večji del kumafosa pa čebele prenešajo z medsebojnim čiščenjem in s čiščenjem satja (Buren in sod., 1992a).

Ena izmed večjih slabosti te snovi je njena obstojnost in akumulacija v panju. Ob uporabi Perizina® se sicer vsebnost kumafosa v čebelah hitro zmanjša, vendar njegovi ostanki v panju ostanejo še leta (Tremolada, 2004). Največje vsebnosti ostankov so v vosku (Chauzat in Faucon, 2007), iz tega pa prehaja tudi v med, v katerem so vsebnosti ostankov precej manjše. Bogdanov in sod. (1999) so ugotovili, da je vsebnost ostankov v satih z zalego 10-krat večja kot v medenih satih in od 300- do 2000-krat večja kot v medu. V Sloveniji so po podatkih interne kontrole medu od leta 2000 do 2006 opazili zmanjšanje vsebnosti kumafosa, leta 2007 pa se je ta znova povečala. Zasedili so ga v 13 % vzorcev, največja vsebnost pa je bila 41 µg/kg (največja dovoljena vsebnost je 100 µg/kg; Kandolf in Auguštin, 2008). Zaradi uporabe sredstva CheckMite® v letu 2010 so povečano vsebnost kumafosa opazili tudi

leta 2011. Največja vsebnost je bila 40 µg/kg (Kandolf in Lilek, 2012).

Kumafos deluje kot zaviralec encima acetilholinesteraza. Čebele terapevtske odmerke preživijo zaradi razstrupljevalnih encimov (Johnson in sod., 2009). Ugotovili so, da je LD₅₀ torej odmerek, pri katerem umre polovica čebel, od 3 do 6 µg/čebelo (Buren in sod., 1992b). Dokazan je bil tudi velik sinergijski učinek v kombinaciji s fluvalinatom. Čebele, ki so bile najprej izpostavljene fluvalinatu, so bile namreč bolj občutljive na kumafos (Johnson in sod., 2009).

Ostanki kumafosa v vosku vplivajo na razvoj in vedenje matic. Pri vsebnostih 100 mg/kg so ugotovili povečano smrtnost in zmanjšano maso izleglih matic (Petts in sod., 2004, Collins in sod., 2004). Tako visoke vsebnosti so sicer ugotovili samo v matičnikih, ki so bili zgrajeni ob navzočnosti trakov s kumafosom (Haarmann in sod., 2002). Vsebnosti v vosku so po navadi precej manjše; v Nemčiji so po večini od 0,5 do 3,5 mg/kg (Wallner, 1999), v Severni Ameriki pa je povprečna vsebnost 7 mg/kg (Mullin in sod., 2010). V družinah, v katerih so bili trakovi kumafosa, so opazili povečano smrtnost razvijajočih se matic ter zmanjšano telesno maso matic in maso ovarijev (Haarmann in sod., 2002). Pri trojih, ki so se razvijali ob navzočnosti terapevtskih doz kumafosa, pa so ugotovili, da je kakovost njihove sperme manjša (Burley in sod., 2008).

Pri delavkah so ugotovili, da kumafos zmanjša premer mešičkov krmnih žlez, v celicah pa so zaznali

Kljub temu da kumafos vnašamo neposredno v panj in da mu je v razmeroma velikih količinah izpostavljena celotna družina, je njegov vpliv na čebele še slabo raziskan.

* dr., Nacionalni inštitut za biologijo

povečano vsebnost stresnih beljakovin in povečano stopnjo programirane celične smrti (Smodiš Škerl in Gregorc, 2009). Potrjen je bil tudi vpliv na maso in preživetje ličink; tiste, ki so prejemale kumafos, so tehtale manj, poleg tega pa je bila povečana tudi stopnja njihove smrtnosti (Smodiš Škerl in Nakrst, 2011). Raziskav o vplivu kumafosa na vedenje čebel doslej tako rekoč ni bilo.

Cilj naših raziskav je bil preučiti subletalni vpliv kumafosa na delavke, torej vplive odmerkov, ki pri njih ne povzročijo smrti, kljub temu pa škodljivo vplivajo nanje. Osrednjo pozornost smo namenili sposobnosti vračanja pašnih čebel v panj, pašni dejavnosti, socialnemu vedenju (prenos hrane med delavkami) in učenju. Vsa ta vedenja so kazalniki vitalnosti čebel, pomembni za preživetje čebelje družine. Cilja sta bila tudi razvoj novih metod za preučevanje vpliva pesticidov na prenos hrane med delavkami in sodelovanje pri razvoju uporabe tehnologije RFID pri preučevanju vpliva pesticidov na pašno dejavnost čebel. ■

Viri:

- Buren, N. W. M., Marien, A. G. H., Velthuis, H. W. V. (1992a): *The role of trophallaxis in the distribution of Perizin in a honeybee colony with regard to the control of the Varroa mite*. Entomologia Experimentalis et Applicata, 65, 157–164.
- Buren, N. W. M., Marien, A. G. H., Oudejans, R. C. H. M., Velthuis, H. W. V. (1992b): *Perizin, an acaricide to combat the mite Varroa jacobsoni: its distribution in and influence on the honeybee* Apis mellifera. Physiological Entomology, 17, 288–296.
- Buren, N. W. M., Marien, A. G. H., Velthuis, H. H. W. (1993): *The effectiveness of systemic agents used to control the mite, Varroa jacobsoni, in colonies of the honey bee, Apis mellifera depends on food distribution patterns*. Apidologie, 24, 33–43.
- Burley, L. M., Fell, R. D., Saacke, R. G. (2008): *Survival of Honey Bee (Hymenoptera: Apidae) Spermatozoa*

- Incubated at Room Temperature from Drones exposed to Miticides*. Journal of Economic Entomology, 101, 4: 1081–1087.
- Chauzat, M. P., Faucon, J. P. (2007): *Pesticide residues in beeswax samples collected from honey bee colonies (Apis mellifera L.) in France*. Pest Management Science, 63: 1100–1106.
- Collins, A. M., Pettis, J. S., Wilbanks, R., Feldlaufer, M. F. (2004): *Performance of honey bee (Apis mellifera) queens reared in beeswax cells impregnated with coumaphos*. Journal of Apicultural Research, 43, 3: 128–134.
- Haarmann, T., Spivak, M., Weaver, D., Weaver, B., Glenn, T. (2002): *Effects of Fluvalinate and Coumaphos on Queen Honey Bees (Hymenoptera: Apidae) in Two Commercial Queen Rearing Operations*. Journal of Economic Entomology, 95, 1: 28–35.
- Johnson, R. M., Pollock, H. S., Berenbaum, M. R. (2009): *Synergistic Interactions Between In-Hive Miticides in Apis mellifera*. Journal of Economic Entomology, 102, 2: 474–479.
- Kandolf, A., Auguštin, V. (2008): *Ostanki v slovenskem medu*. Slovenski čebelar, 110, 9: 268–270.
- Kandolf, A., Lilek, N. (2011): *Kakovost in varnost slovenskega medu v interni kontroli za leto 2010*. Slovenski čebelar, 113, 2: 40–43.
- Pettis, J. S., Collins, A. M., Wilbanks, R., Feldlaufer, M. F. (2004): *Effects of coumaphos on queen rearing in the honey bee*, Apis mellifera. Apidologie, 35, 605–610.
- Smodiš Škerl, M. I., Gregorc, A. (2010): *Heat shock proteins and cell death in situ localisation in hypopharyngeal glands of honeybee (Apis mellifera carnica) workers after imidacloprid or coumaphos treatment*. Apidologie, 41, 73–86.
- Smodiš Škerl, M. I., Nakrst, M. (2011): *Odziv čebelje zalege na akaricide*. Slovenski čebelar, 113, 12: 384–386.
- Tremolada, P., Bernardinelli, I., Colombo, M., Spreafico, M., Vighi, M. (2004): *Coumaphos Distribution in the Hive Ecosystem: Case Study for Modelling Applications*. Ecotoxicology, 13, 589–601.
- Wallner, K. (1999): *Varroacides and their residues in bee products*. Apidologie, 30, 235–248.

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
 Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
 Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
 info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
 Ponedeljek-petek
 8:00-12:00 13:00-18:00
 Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
 Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
 Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
 Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.
- Po želji izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.
- Obdelava voska možna skozi celo leto.

Čebele in ambrozija

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Ambrozija, pelinolistna (*Ambrosia artemisiifolia* L.), je ena izmed najbolj alergogenih rastlin. Domovina te enoletne rastline je Severna Amerika, po Evropi pa se je začela širiti šele v začetku 19. stoletja. Na območju nekdanje Jugoslavije so jo prvič opazili med drugo svetovno vojno. Zdaj je ambrozija najbolj razširjena v Vzhodni Evropi, pojavlja pa se tudi v Zahodni Evropi. V Evropi je znanih vsaj 20 vrst te rastline, najbolj razširjena pa le pelinolistna ali kratka ambrozija. Rastlina zraste do višine od 1,0 do 1,5 m. Steblo je pokončno, razvejano ter poraslo z gostimi dlačicami. Listi do deljeni in prav tako odlakani. Cvetovi so v obliki grozdastega socvetja na vrhu stebela in stranskih vej.

Ambrozija cveti od konca julija do konca septembra, odvisno od vremenskih razmer. Vloga opravevalca opravljata veter. Ena rastlina lahko proizvede več kot 60.000 semen ter nekaj milijonov, po nekaterih podatkih pa tudi do nekaj milijard, pelodnih zrn. Količina pelodnih zrn je odvisna od vremenskih razmer v posameznem letu: več jih je v suhih letih in manj v deževnih. Pelodna zrna imajo zelo dobre aerodinamične lastnosti, saj z vetrom lahko prepotujejo tudi razdalje, večje od 100 km. Največja koncentracije pelodnih zrn je v krogu 1 km okrog rastline. Seme ambrozije ostane v tleh kalivo tudi več kot 30 let. Ta rastlina je predvsem **plevel zapuščenih, neobdelanih površin**. Največ je najdemo ob cestah, železniških progah, ob bregovih rek in potokov, na zapuščenih njivah itd.

Ta invazivna tujerodna rastlina daje velike količine cvetnega prahu, zato ga čebele zelo rade nabirajo. Ker je kakovost zazimljenih čebel odvisna od količine cvetnega prahu, je priporočljivo, da imajo čebele jeseni pašo, bogato s cvetnim prahom, na kateri se lahko oskrbijo z zadostnimi zalogami cvetnega prahu za prezimovanje. Za cvetni prah ambrozije do zdaj ni bilo ugotovljeno, da bi negativno vplival na čebele in razvoj zalege.

Foto: Franc Šivic

Znano pa je, da je pelod ambrozije eden izmed **najmočnejših znanih alergenov**. Osebe, občutljive na cvetni prah ambrozije, velikokrat oblevajo za **alergijskim rinitisom** in **astmo**. Prag, ki izzove reakcijo, je zelo nizek, in je v nekaterih primerih tudi pri manj kot 20 pelodnih zrnih/m³.

Med cvetenjem ambrozije (od konca julija do prvega mraza) čebelarji cvetnega prahu ne nabiramo za humano uporabo, temveč ga puščamo čebelam. Kljub temu ne bo odveč opozorilo, da bi bila nabiranje in uporaba tega cvetnega prahu zaradi velike alergičnosti problematična za ljudi, ki so nanj alergični.

Zaradi vse večjih zdravstvenih težav, zlasti pri ljudeh, ki so alergični na cvetni prah na splošno, je treba te rastline uničevati. Pri tem smo najuspešnejši, če jih uničimo pred cvetenjem. V tujini zakon že leta zapoveduje odstranjevanje in zatiranje ambrozije. Od leta 2010 tudi pri nas velja Odredba o ukrepih za zatiranje škodljivih rastlin iz rodu *Ambrosia*, ki za lastnike zemljišč določa ukrepe za zatiranje in preprečevanje širjenja pelinolistne ambrozije. Na vrtovih jo uničujemo z ruvanjem. Na neobdelanih površinah jo uničujemo s košnjo, na obdelanih površinah pa z uporabo ustreznih herbicidov. S preprostimi ukrepi lahko tudi sami veliko naredimo za svoje zdravje. ■

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

SELAČ, MIZARSTVO, d.o.o.

Planina pri Cerknem 49
5282 CERKNO
GSM: 031/304 118
e-pošta: stane.selac@gmail.com

Izdelujemo kakovostne AŽ-panje iz sušenega smrekovega lesa na izjemno trden spoj; površinsko so zaščiteni, pitalnik s prostornino 2l, ponudba 10S, 12S, 7S, v ponudbi tudi AŽ-satniki: lepljeni, cinkani in vrtani iz kakovostnega lipovega lesa.

Poskrbite, da bodo vaši čebelji pridelki ustrezno označeni

Nataša Lilek*, natasa.lilek@czs.si

Čebelarji moramo poleg skrbi za varnost in kakovost naših čebeljih pridelkov poskrbeti tudi za to, da so ti pravilno označeni. Kljub temu da smo že velikokrat pisali o obveznih podatkih na nalepki za med, pa na tržnicah, trgovskih policah ali pri prodaji na domu **še vedno opažamo** pomanjkljivo označene čebelje pridelke oz. navedbe, ki jih na deklaraciji ne sme biti.

Nalepka za med oz. deklaracija ni namenjena okrasu izdelka, temveč porabniku. Če je označena pravilno, mu namreč posreduje osnovne podatke o proizvodu, proizvajalcu in dobavitelju, pa tudi o tistem, ki je na trgu odgovoren za proizvod. Gre za obvezno zagotavljanje sledljivosti do pridelovalca čebeljih pridelkov in zagotavljanje produktne odgovornosti za izdelek, ki ga v našem primeru čebelar bodisi trži bodisi podari. Vsi čebelji pridelki pa tudi izdelki iz čebeljih pridelkov, ki so dani v promet, morajo biti označeni v skladu z veljavno nacionalno zakonodajo. Pri tem moramo upoštevati Pravilnik o splošnem označevanju predpakiranih živil (Ur. l. RS, št. 50/04, 58/04, 43/05, 64/05, 83/05, 115/05, 115/05), Pravilnik o količinah predpakiranih živil (Ur. l. RS, št. 110/02) in Pravilnik o medu (Ur. l. RS, št. 4/11), za označevanje posameznih izdelkov (npr. za medeno žganje) pa tudi pravilnike, ki določajo označevanje preostalih proizvodov (npr. Pravilnik o žganih pijačah).

Pravilno in v celoti izpolnjena deklaracija s potrebnimi informacijami ter originalno zaprt izdelek dajeta porabnikom vedeti, da čebelar skrbi za svoje pridelke in da s pravilnim označevanjem zagotavlja sledljivost, saj je ta odločilnega pomena za varovanje njihovega zdravja. Skrb za pravilno označevanje je dolžnost in produktna odgovornost vsakega čebelarja, ki svoje čebelje pridelke trži ali podarja.

Pri označevanju predpakiranih živil (med, drugi čebelji pridelki in izdelki) je obvezna navedba več podatkov, in sicer:

1. ime, pod katerim je živilo dano v promet (prodajno ime),
2. seznam sestavin in njihova količina,
3. neto količina,
4. rok uporabnosti,
5. serija (lot) živila,

6. posebni pogoji shranjevanja (hranjenja) in pogoji uporabe,
7. ime in naslov ali ime podjetja in sedež proizvajalca ali tistega, ki živilo pakira, ali prodajalca, ki mora imeti naslov oziroma sedež v EU,
8. podatek o kraju izvora, če bi izpustitev tega podatka lahko zavedla končnega porabnika glede pravega izvora živila,
9. navodilo za uporabo, kadar živila brez teh navodil ne bi bilo mogoče ustrezno uporabiti,
10. pri pijačah, ki vsebujejo več kot 1,2 vol. % alkohola, resnično vsebnost alkohola v volumskih odstotkih.

Prodajno ime

V primeru prodajnega imena »Med« Pravilnik o medu (Ur. l. RS, 4/11) dovoljuje zapis osnovnega imena še z nekaterimi drugimi pridevniki ali določili, in sicer glede na:

- izvor medu (npr. cvetlični med ali nektar, med iz mane ali gozdni med),
- način pridobivanja oz. predstavitve (npr. točeni med, prešani med, med v satju, samotok ...),
- cvetove ali rastline, če med v celoti ali delno izvira iz navedenega izvora in ima njegove senzorične, fizikalno-kemične in mikroskopske lastnosti (npr. smrekov med, lipov med, kostanjev med ...),
- regionalno, teritorialno ali topografsko poreklo, če je med v celoti navedenega izvora (npr. hribovski med, prekmurski med, alpski med itd.),
- posebna merila kakovosti (npr. geografska označba, geografsko poreklo, ekološka pridelava), vendar je za to treba pridobiti soglasje Ministrstva za kmetijstvo in okolje.

Seznam sestavin in njihova količina

Izjeme, pri katerih ta navedba ni potrebna, so pakiran med, cvetni prah, matični mleček in pijače, ki vsebujejo več kot 1,2 vol. % alkohola. Pri navajanju sestavin je treba uporabiti izraz »Sestavine«. V seznamu sestavin morajo biti navedene vse sestavine živila po padajočem vrstnem redu glede na maso oz. odstotek, ki je bil izmerjen med njegovo pripravo. Navedba količine sestavine je obvezna, **če** je določena sestavina ali kategorija sestavin navedena v imenu živila, **če** jo končni porabnik navadno povezuje s tem imenom ali **če** je poudarje-

* svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

na z besedami, slikami ali risbami ... Navedba sestavin je obvezna pri mešanica primarnih čebeljih pridelkov.

Neto količina

Paziti je treba na velikost števil, ki označujejo neto količino, saj morajo biti te za količine, večje od 200 g, velike vsaj 4 mm. Med številko in enoto mora biti presledek. Neto količino zapisujemo v gramih (g) ali kilogramih (kg). Za označevanje neto količine uporabljamo izraze: »vsebina«, »neto količina«, »neto masa« ali pa samo številko z enoto. Ne smemo pa uporabiti izraza »neto teža«.

Rok uporabnosti

Rok uporabnosti zapišemo z besedami: »Uporabno najmanj do ...« (sledijo dan, mesec, leto) ali »Uporabno najmanj do konca ...« (sledita mesec in leto ali samo leto). Za živila, ki so z mikrobiološkega vidika hitro pokvarljiva (npr. matični mleček), uporabimo besede »Porabiti do ...« (sledijo dan, mesec, leto), navedeni pa morajo biti tudi podatki o pogojih shranjevanja živila. Navedba roka uporabnosti ni obvezna za pijače, ki vsebujejo 10 vol. % alkohola in več.

Serija (lot) živila

Zapis serije (lota) živila ni potreben, če je rok uporabnosti označen z dnevom, mesecem in letom. Kljub temu pa je zapis serije (lota) v vsakem primeru **priporočen**. Serija (lot) je poljubna številka čebelarja, označena pa naj bi bila tako, da se serije (loti) razlikujejo po posameznih točenjih in letih in da je zagotovljena sledljivost.

Posebni pogoji shranjevanja in pogoji uporabe

Te pogoje je treba navesti, če mora končni porabnik upoštevati določena navodila za shranjevanje živila po njegovem odprtju, če je živilo mogoče uporabiti na več načinov, če živilo ni primerno za uporabo v določenih okoliščinah (npr. matični mleček, cvetni prah).

Ime in naslov ali ime podjetja in sedež proizvajalca

Navedba imena in naslova oz. imena podjetja in sedeža proizvajalca ali tistega, ki živilo pakira, ali prodajalca, ki mora imeti naslov oziroma sedež v EU, je za vse čebelje pridelke in izdelke iz njih obvezna.

Podatek o državi porekla

Podatek o državi porekla je obvezen, če bi izpustitev tega podatka lahko zavedla končnega porabnika glede pravega porekla živila. **Za med je označba porekla obvezna!**

Primeri zapisov nalepk

Uporabno najmanj do: 1. 1. 2014 Neto količina: 250 g	CVETNI PRAH	L: 123/2012
Pridelal: Janez Novak Novakova 99 9999 Nova vas		Hraniti v hladnem in temnem prostoru.
Porabiti do: 12. 1. 2013 Neto količina: 200 g	MATIČNI MLEČEK	L: 124/2012
Pridelal: Janez Novak Novakova 99 9999 Nova vas		Hraniti v hladilniku.
Uporabno najmanj do: 1. 1. 2014 Neto količina: 450 g	MEDENO PRESENEČENJE	L: 125/2012
Pridelal in polnil: Janez Novak Novakova 99 9999 Nova vas		Poreklo: Slovenija Hraniti v hladnem in temnem prostoru.
Sestavine: med, cvetni prah, matični mleček, propolis		
Uporabno najmanj do: 1. 1. 2014 Neto količina: 250 g	OREHI Z MEDOM	L: 126/2012
Pridelal in polnil: Janez Novak Novakova 99 9999 Nova vas		Poreklo: Slovenija Hraniti v hladnem in temnem prostoru.
Sestavine: med 70 %, orehi 30 %		
Uporabno najmanj do: 1. 1. 2014 Neto količina: 250 g	CVETLIČNI MED <i>Kremni med</i>	L: 127/2012
Pridelal in polnil: Janez Novak Novakova 99 9999 Nova vas		Poreklo: Slovenija Hraniti v hladnem in temnem prostoru.
Neto količina: 375 ml L: 1/2012 Alk: 18,1 vol. % Vsebuje sulfite.	MEDENO VINO	Pridelal in polnil: Janez Novak Novakova 99 9999 Nova vas
Hraniti v hladnem in temnem prostoru. Servirati ohlajeno.		

Navodila za uporabo

To navodilo je potrebno, če živila brez tega ne bi bilo mogoče ustrezno uporabiti. Pri medu je priporočeno navodilo: »Med kristalizira. Utekočinimo ga pri temperaturi do 40 °C. Hraniti v suhem, hladnem in temnem prostoru.«

Medene pijače

Pri pijačah, ki vsebujejo več kot 1,2 vol. % alkohola, je treba navesti resnično **vsebnost alkohola** v volumskih odstotkih, kot je bila ugotovljena z laboratorijsko analizo. Če izdelek vsebuje sulfite, je na etiketi obvezna navedba: »Vsebuje sulfite« ali »Vsebuje žveplov dioksid« (npr. medeno vino – medica).

Oznake na živilu morajo biti v slovenskem jeziku, na opaznem mestu embalaže, tako da so zlahka vidne, razumljive, nedvoumne, jasno čitljive in neizbrisne ter ne smejo biti skrite, nejasne ali prekinjene z drugim besednim ali slikovnim gradivom.

Ime živila, neto količina, rok uporabnosti in odstotek alkohola morajo biti označeni v istem vidnem polju. Prav tako ni dovoljeno zapisovati zdravilnih lastnosti ter **učinkov in lastnosti, ki jih živilo nima.**

Ker v praksi še vedno opažamo pomanjkljivo označevanje čebeljih pridelkov in izdelkov iz čebeljih pridelkov, si lahko na prejšnji strani ogledate primere zapisov deklaracije za različne čebelje pridelke. Seveda so pri posameznih primerih dovoljeni oz

mogoči tudi nekoliko drugačni zapisi. Za konkretne informacije glede ustreznosti vaših nalepk za čebelje pridelke in izdelke iz čebeljih pridelkov, smo vam vsak delovni dan na voljo svetovalci JSSČ za zagotavljanje varne hrane. ■

Prednosti slovenske hrane in prednosti slovenskih čebeljih pridelkov

Franc Grošelj*, franc.groselj@vitasan.si

V tem sestavku želim razložiti in poudariti pridelavo, predvsem pa uživanje lokalnih pridelkov. Čeprav naslov omenja slovensko hrano, ni pomemben nacionalni izvor, temveč predvsem to, da naša hrana izvira iz okolja, v katerem živimo.

A) Proizvodnja hrane mora upoštevati vsa sodobna načela proizvodnje, biti mora sonaravno organizirana. V Sloveniji je pridelava kmetijskih pridelkov že tako tehnizirana, da le s težavo še govorimo o naravni prehrani. Tako poljedelski kot živinorejski pridelki so pridelani oz. prirejeni z uporabo umetnih gnojil, herbicidov in insekticidov. Naša zakonodaja sicer določa, kolikšne količine teh sredstev je za določen namen dovoljeno uporabiti, v praksi pa ni kmetijskega proizvoda, ki mu ne bi mogli očitati minimalne uporabe teh za zdravje škodljivih snovi. V sestavku sicer ne bo govor o teh problemih, čeprav se jih moramo še kako zavedati.

B) Rdeča nit naših razmišljanj je, da mora človek uživati čim bolj naravno in lokalno pridelano hrano, to pa velja tudi za čebelje pridelke. Cilj oblikovanja imunskega sistema mora biti obramba proti različnim škodljivim snovem, ki v naš organizem vdirajo iz okolja, v katerem živimo. Naš imunski sistem razvije obrambne sposobnosti predvsem proti škodljivim snovem iz našega okolja, saj smo največkrat v stiku prav s temi. Imunski sistem se začne razvijati takoj po rojstvu. Zato naj bi otrok od šestega do osmega meseca starosti zaužil vsa najpomembnejša živila, saj bo le tako lahko razvil svoj lastni obrambni sistem, s katerim se bo njegov organizem branil pred alergijami na različna živila. Do takrat pa otroka varujejo snovi, ki jih je že med nosečnostjo in pozneje z dojenjem pridobil od matere. Zato je pomembno, da nosečnica uživa zdravo hrano, predvsem lokalno pridelano – domača žita, moko, mleko, sadje, zelenjavo in meso. Bolje je uživati jabolka ali hruške kot eksotično sadje.

C) Ker smo čebelarji pridelovalci in predelovalci čebeljih pridelkov, moramo poudariti in upoštevati zgoraj navedena izhodišča o zdravi prehrani, poleg teh pa še:

1. Čebelarstvo mora biti čim bolj sonaravno usmerjeno. Čebelji panj ne sme biti izdelan iz nenaravnih materialov, temveč izključno iz lesa. Za plastiko so že pred več leti dokazali, da škodljivo vpliva na človekovo zdravje. Enako velja tudi za različne kovine, ki jih je mogoče uporabljati pri čebelarjenju. Zadnja leta je vse več negativnih mnenj celo o uporabi nerjaveče pločevine pri proizvodnji in skladiščenju čebeljih pridelkov, da o uporabi drugih pločevin sploh ne govorimo. Zanimivo je, da so se ta mnenja najprej pojavila v vinogradništvu in se od tam razširila tudi na druge veje kmetijstva. Čebelarjem se zato poraja vprašanje, kakšne materiale naj bi uporabljali pri čebelarjenju. Najbolj neoporečni materiali so les, steklo in emajl. Vračamo se torej na izhodišča naših prednikov, ki so čebelarili bolj naravno in s tem tudi bolj zdravo.
2. Čebelar naj za krmljenje čebel uporablja čim manj sladkorja in čim več medu. Čebelam mora v vsakem panju na leto pustiti 15 kg medu. Ker tudi to nekaj stane, bi bilo treba ta znesek vračunati v ceno medu.
3. Sredstva, ki jih uporabljamo za zatiranje varoj, in zdravila za zdravljenje drugih čebeljih bolezni nikakor ne smejo škodljivo vplivati na zdravje ljudi, ki uživajo med in čebelje pridelke, prav tako pa ne smejo škodovati čebelarju in tudi ne čebelam.

Če strnemo vsa razmišljanja, vidimo, da je veliko bolj zdravo uživati lokalno pridelane živilske izdelke, torej tudi takšne čebelje pridelke. Iz prehrane izločimo pretirano uporabo kuhinjskega sladkorja, ki ga dandanes poimenujemo tudi »bela smrt«, izločimo pa tudi pretirano uporabo maščob in mesa. Glede na vse to je tudi bolj zdravo uživati med iz domačega

* dr. med.

okolja kot pa med iz Kitajske ali z Nove Zelandije. Bolj zdravo je uživati oljčno olje iz Slovenije kot tistega iz Španije, bolj zdravo je meso iz Slovenije kot meso iz Argentine itd.

Ob koncu naj izrazim samo še upanje, da sem dosegel svoj namen: zdrava prehrana so namreč lokalno pridelani živilski izdelki, ki so pridelani na čim

bolj naraven način. Tuje živilske izdelke uživajmo le izjemoma. Predvsem pa vse življenje uživajmo čim več čebeljih pridelkov, saj bomo s tem naš organizem prepojili z naravnimi snovmi, kot so beljakovine, vse potrebne maščobe, vsi potrebni ogljikovi hidrati, vitamini, naravni hormoni, minerali in druge aktivne snovi, s katerimi so bogati čebelji pridelki. ■

Novice iz sveta

Nemčija

V začetku avgusta je bila na tridnevnem strokovnem izletu v Sloveniji skupina 90 nemških čebelarjev iz okolice Stuttgarta. Med drugim so mi povedali, da se je letos upokojil znani strokovnjak čebelarstva zavoda univerze v Hohenheimu dr. Gerhard Liebig, avtor številnih člankov in nekaj knjig, med katerimi naj omenim zlasti zadnjo – knjigo o gozdnem medenju. Nekateri slovenski čebelarji se verjetno še spominjajo njegovega predavanja pred nekaj leti, ko jih je dobesedno šokiral s svojo izjavo, naj vzamejo v roke sekire in razbijejo vse AŽ-panje, češ da

občasno dogaja še zdaj. Ko je čebelarjenje vendar tako lepa in plemenita dejavnost! **Franc Šivic**

Vir: ustna informacija

ZDA

V prizadevanju, da bi ustavili širjenje povzročitelja hude gnilobe, bakterijo *Paenibacillus larvae*, ki obstaja v številnih čebeljih družinah in povzroča veliko škodo, si raziskovalci univerze v Nevadi iz Las Vegasa prizadevajo najti virus, ki bi pomagal uničiti to zahrbtno nadlogo. O svojih najnovejših dosegih so poročali na letošnjem splošnem srečanju ameriškega združenja za mikrobiologijo (General Meeting of the American Society for Microbiology) v San Franciscu v Kaliforniji.

Povzročitelj hude gnilobe se širi s spori, ličinke pa se z njimi okužijo prek hrane. Obolele ličinke kmalu odmrejo, saj se bakterija v njihovem telesu razmnoži in ustvari na milijone spor. Alternativne možnosti zdravljenja intenzivno preučuje raziskovalka Yostova s sodelavci. Zanimajo jih bakteriofagi, tj. virusi, ki se usmerjajo v okužbo določene bakterije in jo tudi pokončajo. S takšnim načinom boja proti povzročitelju hude gnilobe bi okužene družine lahko pozdravili, tako da jih ne bi bilo treba sežigati.

Bakteriofage so iskali v okoljskih virih, kot so puščavska in vrtna zemlja, čebelje družine, cvetoče rastline in kompost, pa celo v kozmetiki, ki vsebuje čebelji vosek. Od približno stotih vzorcev, v katerih so iskali navzočnost bakteriofagov, so jih izolirali 31. Vsakega od teh so pozneje testirali tudi proti povzročitelju hude gnilobe. Identificirali so tri bakteriofage, ki lahko okužijo bakterijo. Dozdajšnja dognanja so prvi korak v iskanju morebitnega zdravljenja čebeljih družin, obolelih za hudo gnilobo.

Dr. Maja Smodiš Škerl

Vir: American Society for Microbiology (2012): *Researchers search for viruses to save honeybees. ScienceDaily*, 11. september, 2012, <http://www.sciencedaily.com/releases/2012/06/120618161710.htm>
Pregledano: 11. september 2012.

Foto: Internet

Dr. Gerhard Liebig

so neuporabni in celo cokla v razvoju slovenskega čebelarstva. Iz pogovora z gosti iz Nemčije pa sem izvedel, da je znal pogosto šokirati tudi nemško čebelarstvo in siceršnjo javnost. Tako je v zadnjem času trdil, da vsebuje gozdni med poleg sladkih izločkov ušic tudi ostanke njihove prebave in da torej porabniki, ki uživajo gozdni med, s tem uživajo tudi njihove fekalije. Si predstavljate, kakšne posledice imajo lahko takšne nepremišljene izjave pri kupcih medu? Ne samo v Nemčiji, ampak povsod tam, kjer nabirajo čebele sladko mano in jo spreminjajo v med, torej tudi pri nas. In vendar je že kmalu po prvi svetovni vojni švicarski znanstvenik prof. dr. O. Schneider-Orelli (1880–1965) natančno pojasnil, kako poteka predelava rastlinskega soka v telesu ušic in kaparjev in da mana ne vsebuje nikakršnih fekalij. Ne razumem, zakaj je potrebno, da se na ta ali oni način vnaša slaba volja v naš ceh. To se je v preteklosti pogosto dogajalo tudi pri nas in se, žal,

Postavitev apiterapevtskega čebelnjaka s sredstvi iz razpisov

Marko Borko, marko.borko@czs.si

Predstavljamo vam primer dobre prakse, kako s kandidiranjem za sredstva na razpisih uresničiti čebelarški projekt, v tem primeru postaviti apiterapevtski čebelnjak. Karl Vogrinčič iz Močne pri Pernici, sicer član ČD Sveta Trojica - Lenart, čebelarji že 40 let, sicer z vmesno prekinitvijo, ki se je končala pred petimi leti, ko je skupaj s hčerko in sinom znova začel čebelariti. Tedaj se je vključil tudi v višjo kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo«. Lani je uresnil še svoj projekt »Čebelarstvo in apiterapija«.

Njegov projekt je bil vključen v načrt izvedbenih projektov za leto 2011 in je bil tudi eden izmed projektov lokalne razvojne strategije akcijske skupine »LAS Ovtar Slovenskih goric«. 25.000 EUR vreden projekt je bil sofinanciran s sredstvi ukrepa Leader, ki sodi v 4. os Programa za razvoj podeželja RS za obdobje 2007–2013. Sredstva za ta namen prispeva tako Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (85 %) kot tudi slovensko Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (15 %). Projekt je bil izveden ob

Karl Vogrinčič pred svojim novim apiterapevtskim čebelnjakom.

pomoči Razvojne Agencije Lenart. Pri teh, ob prvem vtisu zapletenih birokratskih postopkih kandidiranja na razpis so g. Vogrinčiču koristile tudi podjetniške izkušnje.

G. Vogrinčič je povedal: »Razpisi so nove priložnosti, ki jih še ne poznamo dovolj. V bistvu ni tako zapleteno, saj preprosto izpolniš potrebne pa-

Možnosti za pridobitev nepovratnih sredstev

Čebelarji imamo kar nekaj možnosti za pridobitev nepovratnih sredstev na podlagi razpisov za različne projekte na področju čebelarstva. Na katerih razpisih smo lahko uspešni, je odvisno predvsem od zamisli in rezultata sofinanciranega projekta, vendar mora projekt prispevati k doseganju ciljev, navedenih v razpisih. Pri nekaterih projektih, ki dokazujejo njihovo ekonomsko upravičenost (npr. zagotavljanje zaposlitve oseb, ustvarjanje dobička), lahko za sredstva zaprosijo posamezni čebelarji, obstaja pa možnost, da je ta zanimiv tudi za lokalno skupnost oz. občino, tako da ga je mogoče vključiti v katerega izmed skupnih projektov, kot je to npr. storil g. Vogrinčič. Žal je za uresničitev zamisli pri večini razpisov treba imeti sredstva za financiranje projekta v celoti, šele potem pa jih dobimo delno povrnjena. Za sofinanciranje je mogoče pridobiti tudi ugodna posojila, ki jih odobravajo različne banke in so sofinancirana tudi

iz občinskih sredstev. Višina sofinanciranja projekta je odvisna od vrste razpisa in od projekta, ki ga prijavljamo. Če imate zamisel in če menite, da bi zanj lahko pridobili nepovratna sredstva, se o tem lahko posvetujete z go. Tanjo Magdič, tel.: 040/436 513, e-pošta: tanja.magdic@czs.si. Svetovala vam bom, kako pripraviti projekt in na katerih razpisih lahko kandidirate. Vsem, ki imate kako idejo, tudi svetujemo, da se udeležite brezplačnega seminarja o izdelavi poslovnega načrta, ki ga pripravlja ČZS. Čeprav poslovnega načrta ne boste izdelali sami, vam bo pridobljeno znanje pomagalo tako pri doseganju vaših osebnih ciljev in uresnitvi poslovnih idej kot tudi pri delu v vašem društvu. Pridobljeno znanje vam bo pomagalo, da se boste projekta lotili na pravi način, postavili konkretne cilje in predvideli, kaj je treba za njihovo dosegostoriti, da boste projekt finančno ovrednotili, predvideli prihodke in odhodke ter tveganja. Več o brezplačnem seminarju lahko preberete na spletni strani www.czs.si.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ za ekonomiko

Notranjost apiterapevtskega čebelnjaka.

pirje, pridobiš ponudbe izvajalcev in dobaviteljev, vložiš vlogo ter po prvi potrditvi projekt tudi izvedeš.« Izvedbo projekta je plačal s svojim denarjem, nato pa čakal, da so mu po osmih mesecih povrnili 56 odstotkov vrednosti projekta (14.000 EUR). S tem denarjem je postavil apiterapevtski čebelnjak, ki so ga izdelali v podjetju Smreka iz Gornjega Grada. V čebelnjaku je 27 10-satnih AŽ-panjev s klasičnim gorenjskim motivom ter z nekaj koši za različne poskuse. Ob strani čebelnjaka je zastekljen prostor za varno opazovanje čebel na žrelih od strani, v njem pa je tudi prostor za izvajanje apiterapije.

Zagotavljanje zdravja ljudem gre z roko v roki z zagotavljanjem zdravih čebeljih družin. Ob razmišljanju o tem, kako poteka razvoj, je ugotovil, da njegova usmeritev ni prava, zato je začel iskati drugačne rešitve. Ena izmed teh je tudi čebelarjenje po biodinamičnih načelih. Čeprav ne more ustrezno pojasniti delovanja tega pristopa, so njegove izkušnje z njim do zdaj dobre. Redno šteje varoje in si zapisuje njihov naravni odpad. Kot ugotavlja, so njegove čebele vse leto brez varoj. V skladu s programom zatiranja varoj uporablja sredstva, primerna za sonaravno čebelarjenje, vendar tudi po uporabi teh varoje niso padale. Zaradi tega sklepa, da jih preprosto ni bilo oz. da se čebele čistijo same.

Tesno je bil vključen v organizacijo simpozija o apiterapiji, ki je marca 2012 potekal v Mariboru. Junija letos je sekcija za apiterapijo pri ZČDM pripravila tudi srečanje z naslovom »Apiterapija v slovenskem čebelnjaku«. Ob tej priložnosti so udeleženci posveta obiskali čebelarstvo g. Vogrinčiča. Zanj je apiterapija zanimiva smer razvoja čebelarstva turizma. Med drugim se je spoprijateljal tudi z apiterapevtom Miljenom Bobičem, tako on sam kot člani njegove družine pa so se v Bonnu usposobili za izvajanje medenih masaž. Zdaj lahko v čebelnjaku uspešno izvajajo apiterapijo. V njem je mogoče počivati na panjih ali se ob poslušanju šumenja čebel in vdihavanju panjskega zraka (z možnostjo inhalacije prek namenske maske) regenerirati na počivalniku v antistresni komori. Ponujajo tudi masažo z medom. V minulih šestih mesecih je sprejel 35 obiskovalcev, ki so bili nastanjeni v okoliških turističnih krajih in so med drugim želeli izkusiti tudi apiterapijo.

Vogrinčičev čebelnjak, katerega graditev je bila izdatno sofinancirana, je gotovo eden izmed najbolj opremljenih apiterapevtskih čebelnjakov na svetu. S svojo podjetnostjo je g. Vogrinčiču uspelo slovensko čebelarstvo obogatiti z dodano vrednostjo, s tem pa je takšne in podobne podvige omogočil tudi številnim drugim čebelarjem. ■

Sušilnice SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu.
Sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net

www.susilnicesadja.1dva3.si

Janez Gregori: Lepo je biti čebelar

Čebelarska zveza Gorenjske
Srednja vas, 2011, 112 strani
ISBN 978-961-269-500-2

Knjiga je izšla kot plod sodelovanja Čebelarske zveze Gorenjske pri čezmejnem projektu AMC - Promo BID (*Apis mellifera carnica*, bioindikator in promotor biodiverzitete okolja) in je nekakšen priručnik za mentorje in učitelje.

Posamezna poglavja vodijo bralca od začetnega razmišljanja o tem, kaj mora vedeti, preden se odloči za čebelarjenje, do bežnega pogleda v preteklost, ko so čebelarji pisari dokazovali, da sodi naša čebelarstva stroka v sam evropski vrh. Sledijo poglavja, v katerih bralec spozna biologijo in fiziologijo čebel. Podrobneje so predstavljene nekatere značilnosti čebel, na primer sporazumevanje in naravno razmnoževanje čebel z rojenjem.

Bralec spozna splošne koristi čebel, to je opaševanje, in tudi to, kaj nam te koristne žuželke dandanes še ponujajo. Na zanimiv in preprost način je opisano zdajšnje sodelovanje čebel in čebelarja, na kratko pa so predstavljene nekatere tehnike, s katerimi čebelar prispeva k preživetju čebel. V poglavju o pelodnih, nektarnih in maninih pašah so zelo pregledno opisani viri hrane za čebele.

Avtor je knjigo popestril z lepimi fotografijami, s čebelarškim slovarčkom in seznamom medovitih rastlin. Iz dela veje avtorjevo bogato strokovno znanje, ki ga Janez Gregori, sicer profesor biologije in čebelar praktik, nesebično razdaja bralcem.

Knjiga je napisana v preprostem, lahko razumljivem jeziku. V njej bodo našli zanimivo čtivo mladi in nekoliko manj mladi, ki jih čebele vsaj malce zanimajo, pa tudi izkušeni čebelarji z dolgoletno prakso, saj bodo v njej lahko prebrali zanimivosti in novosti ter jih koristno uporabili pri svojem vsakodnevnem delu.

Ker je knjiga izšla v okviru čez-mejnega projekta, je v prosti prodaji ni mogoče dobiti. Prejela so jo društva, občine in šole gorenjske regije. Samo upamo lahko, da bo kmalu ponatisnjena in tako dostopna tudi širši javnosti.

Povejmo pa še to, da je knjiga sočasno izšla tudi v nemškem prevodu pod naslovom: »Es ist schön, ein Imker zu sein«. To se je zgodilo prvič po letu 1844, ko je Jurij Jonke prevod svoje druge knjige *Krajnski čbelarčik* izdal sočasno z nemškim izvirnikom *Anleitung zur Behandlung und Pflege der Bienen* (Navodila za čebelarjenje). ■

Milan Meglič

Izšla je bogata čebelarška knjiga Veroljuba Umeljčiča „ČEBELARSTVO ZA ZAČETNIKE IN STROKOVNJAKE“ v prevodu Franca Prezljja. Knjiga je tiskana na 538 straneh, opremljena s 892 slikami, 51 skicami in 9 tabelami, ki bogato vsebino čebelarjenja v različnih panjskih sistemih na podlagi biologije čebelje družine še posebej dobro približajo bralcu.

Vse informacije
dobite po telefonu
030 60 40 11, ali e-pošti:
franc.prezelj@siol.net

Čebelarjeva opravila v oktobru

Brane Borštnik – Velike Lašče, brane.borstnik@gmail.com

Oktober je tisti del čebelarstva leta, v katerem se neposredno delo pri čebelah po večini konča. Družine se že pripravljajo na zimsko mirovanje, oblikujejo prostor za prezimovanje, iz obrobnihih satov prenašajo med v neposredno bližino zimske gruče ter prinašajo zadnjo medicino in tudi cvetni prah, ki je še vedno dobrodošel.

Naloge čebelarja v tem mesecu so predvsem:

- da poskrbi za mir v neposredni oklici čebelnjaka ali stojišča;
- da je pozoren na ropanje;
- da preveri napadenost družin z varojami;
- da opravi zimsko zatiranje varoj, ko se izleže vsa zalega;
- da poskrbi za staro in rezervno satje;
- da uredi notranjost in okolico čebelnjaka;
- da poskrbi za sajenje medovitih rastlin;
- da se udeležuje izobraževanj s področja čebelarstva.

Tam, kjer je v naravi še kaj medicine ali sladkega sadnega soka, čebele pridno prinašajo svežo hrano v panj in ga skladiščijo v prazne celice v zimski gruči. S tem sicer matici ožijo prostor za zaleganje, hkrati pa jo z vnosom medicine tudi spodbujajo k zaleganju. Ob morebitnem zatiranju varoj je ta zalega tudi odlično skriališče za tega zajedavca. Sam

Še zadnji jesenski nektar.

sem pred leti v AŽ-panjih naredil poskus. Iz desetih panjev sem odstranil vso zalego in jo preložil v prazen panj. Seveda sem iz vsakega panja odvezel tudi nekaj čebel, da so jo grele. Panju sem dodal še matico iz rezervne družine in tako oktobra napravil »narejenca«, polnega varoj. Ko se je zalega izvalila, sem varoje zatiral s sublimacijo oksalne kisline in na vložku za lovljenje varoj jih je bilo vse črno. Ta panj je bil v začetku sicer živalen, potem pa je v njem ostala le peščica zimskih čebel. Vzrok takega osipa je po mojem mnenju delno v poškodovanosti čebel zaradi napadenosti z varojo, pa tudi to, da zadnje izležene niso dolgožive. Družina je le nekako preživela zimo, njen spomladanski razvoj pa je bil zelo pozen in slab. V spomladanskem obdobju sem družini pomagal s sati pokrite zalege iz rezervnih panjev.

Koliko hrane porabi čebelja družina čez zimo in v prvih mesecih spomladanskega razvoja?

Večina slovenskih čebelarjev se boji, da bodo čebele pozimi lačne, zato se velikokrat zgodi, da so vsi sati polni hrane, tako da je treba družini spomladi odvzeti hrano in ji dodati prazne sate za zaleganje. Še vedno se v praksi prevečkrat zgodi, da te polne sate preprosto preselimo v medišča in jih tudi iztočimo, s tem pa porabniku namesto pravega medu prodamo mešanico medu in predelanega sladkorja. Poraba hrane je seveda odvisna od moči čebelje družine. V DB-sistemu čebelarjenja morajo biti venci nad zalego široki od 8 do 10 cm, merjeno od zgornje satne letvice. Venci se proti obema koncema širijo navzdol do polovice sata. V AŽ-satih je širina medenih vencev nekaj centimetrov ožja. V satih levo in desno od gnezda mora biti bogata zaloga cvetnega prahu, ta pa je včasih tudi skrit pod medom. Čebele namreč lončke do dveh tretjin napolnijo s cvetnim prahom, jih dopolnijo z medom ter pokrijejo. To lahko preizkusimo tako, da sat vzamemo iz panja in ga podržimo proti svetlobi, saj bomo tako jasno videli, kje je neprosojni cvetni prah. Seveda mora biti satje mlado in dovolj svetlo. Stranski sati morajo biti

Mesec	Poraba hrane v kg
oktober	1 do 1,4
november	0,8 do 1,1
december	0,9 do 1,2
januar	1,2 do 1,7
februar	1,5 do 1,8
marec	2,3 do 2,8
Skupaj	7,7 do 9,8

Nabiranje sladkega sadnega soka.

skoraj v celoti pokriti z medom. Čebele so še septembra nabrale pomembne količine cvetnega prahu, s katerim so dopolnile zimsko zalogo v neposredni bližini gnezda. S tako zalogo in tako oblikovanim gnezdom čebelje družine bo ta brez dvoma uspešno prezimila in se spomladi burno razvijala. Kar nekaj let sem spremljal porabo hrane po posameznih mesecih, seveda v panju, ki ga imam na tehtnici. Poraba je razvidna iz tabele na prejšnji strani in se približno ujema s porabo hrane, navedeno v knjigi Veroljuba Umeljčiča »Čebelarstvo za začetnike in strokovnjake«.

Porabo sem spremljal v AŽ-panju, in to na 20 satih brez matične rešetke. Če je bila poraba hrane večja, je bila družina močnejša, prej je začela zgodnje-spomladanski razvoj, matica pa je začela zalegati že v prvi polovici januarja (zaradi ostre zime je to na našem območju res redkost). Konec marca je bilo v panju še dovolj hrane za nadaljnji razvoj, v začetku aprila pa sem družine že začel dražilno krmiti, zato podatek za april ne more pokazati resnične porabe hrane iz zimske zaloge.

Če opazimo, da je zaloga hrane v panjih premajhna, je v prvih dneh oktobra še čas za dodatno krmiljenje družin. Rastopino bodo čebele uskladiščile neposredno v gnezdo. To zadnjo količino hrane bodo čebele porabile v prvem delu zimskega počitka. Če so si gručo oblikovale ob strani panja, jo v nakladnem sistemu premaknemo v sredino ter ob strani damo sate s pokritim medom in cvetnim prahom. Tako imajo čebele dostop do hrane z leve in desne strani. Nekateri čebelarji pa prisegajo na zimsko gručo ob strani panja, seveda v AŽ-sistemu čebelarjenja.

Posebno pozornost moramo nameniti tihemu ropu. Ta se sicer pojavi skoraj neopazno. Pozorni bodite na tiste panje, iz katerih čebele izletavajo v poznejših večernih urah, medtem ko iz drugih panjev tako rekoč ne izletavajo. Te družine so brezmatične ali pa so tako šibke, da se ne branijo pred roparicami. Če je družina brezmatična, jo lahko rešimo le tako,

da ji dodamo rezervno družino. Pri tem pa moramo biti pozorni na trotovsko zalogo, kajti če jo opazimo, moramo panj pred dodajanjem rezervne družine omesti. To naredimo tako, da sate s čebelami zložimo na kozico in čebele ometemo do 50 metrov stran od čebelnjaka, kajti čebele, ki so zalegle, se ne bodo mogle vrniti v

Prezimovanje satov v hladilni komori.

panj. Če rezervne družine nimamo, brezmatični panj ometemo pred čebelnjakom, panj zapremo, ometene čebele pa si bodo izprosile vstop v sosednje panje. Ometemo tudi šibko in izropano družino in panj takoj zapremo.

Ker je letos na poljih izjemno veliko miši, bo ta nadloga lahko jeseni poiskala zavetišče ali hrano tudi v naših panjih in čebelnjakih. V panjih pregledite vse odprtine, previsoka žrela pa znižajte na višino 6 mm. Sam imam nakladne in AŽ-panje prirejene tako, da jim lahko zamenjam celotno deščico z znižanim zimskim žrelom. Na prevelika in previsoka žrela sicer lahko namestite tako imenovane glavnike, ki preprečujejo vhod tudi najmanjšim mišim.

Če so konec meseca čebelje družine že brez zalege, bo to primeren čas za zimsko zatiranje varoj. Območni veterinarji so nam letos za ta namen pripravili oksalno kislino, z njo pa postopajte po njihovih navodilih. Kolikor prej se bomo znebili varoj v panjih, toliko mirneje in ugodneje bodo prezimovale naše družine.

Čebelarjem, ki čebelarite v nizkih nakladah, priporočam, da po zatiranju varoj pod plodišče postavite mediščno naklado. S tem boste omilili vplive hitrih vremenskih sprememb, gnezdo bo nekoliko toplejše, pa še satja ne bo treba varovati pred njegovim največjim sovražnikom – voščeno veščo. Spomladi lahko to naklado tudi odstranite in s tem zmanjšate prostor za ogrevanje. Navodila o ravnanju s sati, ki jih med prezimovanjem čebel ne uporabljamo, lahko preberete v septembrski številki SČ. ■

Vir:

Kantar J. N. (2007): *Z zdravimi čebelami v XXI. stoletje*.
Preddvor: Narava, 170-171.

Čebelje družine v mesecu oktobru

Vida Lešnik*, vida.lesnik@vf.uni-lj.si

V začetku tega meseca bodo nekateri čebelarji iz panjev odvzeli zdravilo za zatiranje varoj, zato bo treba takoj oz. po tednu ali dveh preveriti dnevni odpad varoj v čebeljih družinah. Prav tako naj naravni odpad varoj preverijo vsi čebelarji, ki so zdravila odvzeli že avgusta oz. septembra. Če ugotovite, da je število odpadlih varoj večje od dopustne meje, ali če ugotovite klinične znake varoze (slabitev družin in presledkasta zalega), se posvetujte z veterinarjem VF NVI.

Če so prvi dnevi meseca topli, preverite zalego, saj spremembe najlažje in najhitreje ugotovimo takrat, kadar zalega pojenja. Še posebno pozornost namenite čebeljim družinam, ki so številčno opešale. Če ugotovite spremembe na pokrovcikih in ličinkah (če se te vlečejo in so rjave barve), bi utegnila družina zboleti za nevarno kužno boleznijo – hudo gnilobo čebelje zalege. Če posumite, da gre za hudo gnilobo čebelje zalege, se obvezno posvetujte z veterinarjem VF NVI.

Nikakor ne smete pozabiti preverjati tudi zaloge hrane v čebeljih družinah. Če opazite, da je količina hrane premajhna, jih dokrmite, saj bodo družine v nasprotnem čez zimo odmrle zaradi lakote.

Zdaj pa še nekaj besed o težavah, s katerimi se pogosto spopadajo veterinarji na terenu. Zaradi vse pogostejših pripomb čebelarjev in tudi ČZS, češ

da kužnih krogov ne pregledujemo dovolj hitro, naj opozorim, da je treba krivdo za to največkrat pripisati čebelarjem, ki se izmikajo pregledom svojih družin. Če bi tudi čebelarji pomagali veterinarjem pri obveščanju in izvajanju pregledov, če bi bila torej organiziranost pregledov boljša, bi ti potekali veliko hitreje in bi se veliko prej tudi končali. Ključno vlogo pri tem bi lahko odigrali terenski svetovalci. Drug pogost izgovor so previsoke temperature in neugoden čas pregleda, kajti posamezniki menijo, da čebeljih družin avgusta, septembra in v začetku oktobra ne bi smeli pregledovati, saj so to meseci, v katerih se skrči obseg zalege in zmanjša število čebel v čebelji družini. Prav v tem obdobju lahko s skrbnim pregledom zelo hitro ugotovite spremembe na zaleženi površini ter lakoto v čebelji družini, padec matice, povečano število varoj in drugo.

Že julija in avgusta sem pri večini pregledanih čebeljih družin na terenu ugotovila pomanjkanje hrane in lačne čebelje družine, za odtenek boljše pa so bile razmere v čebeljih družinah septembra. Vedeti moramo, da je čebelja družina, ki se bojuje za preživetje, veliko manj odporna.

Problem so tudi premiki in prodaja čebeljih družin. Številni čebelarji še vedno premikajo in prodajajo čebelje družine brez potrdila o premiku čebel iz kužnega kroga ali v kužni krog, to pa še dodatno otežuje stanje in preglede na terenu (saj veste, kako pravijo: »Noč ga je dala in noč ga je vzela ...«).

* mag., dr. vet. med., VF NVI, enota Maribor

DOGODKI IN OBVESTILA

»Vižou se je po bučelah!« (nadaljevanje)

Gospod Šivic, svoje članke objavljate tako v Slovenskem čebelarju kot tudi v drugih medijih. Kakšen pristop promoviranja čebelarstva uporabljate za širšo javnost?

Moj pristopi so zelo različni, odvisno od tega, za kakšne bralce gre. Za revijo Moj mali svet pišem tako, da so članki sicer strokovni, vendar zanimivi tudi za nečebelarje. Očitno so uredniki z njimi zadovoljni, saj za to revijo pišem že več kot 30 let. Občasno dobim prošnjo za kak članek tudi od tujih čebelarskih revij. Tako je bil v letošnji avstrijski reviji Bienenaktuell objavljen obširen članek o dosežkih slovenske znanosti na področju apiterapije. Odmevi nanj so bili številni, saj še zdaj dobivam elektronsko pošto bralcev z nemškega govornega območja, ki

jih ta tematika zanima. Podoben članek v nekoliko skrajšani obliki bo v kratkem izšel v eni od nemških čebelarskih revij. Vse, za kar mislim, da je zanimivega zraslo na slovenskem čebelarskem zelniku, skušam uporabiti za promocijo slovenskega čebelarstva, pa tudi naše domovine kot take.

Posneli ste veliko čebelarskih fotografij (serije diapozitivov, čebele na cvetovih medovitih rastlin, nekatere z dodatkom slovenske panorame, fotomontaže s povečavo čebel, fotografije v narodnih nošah s čebelarskimi motivi, ki spominjajo na ilustracije Maksima Gasparija) in na kongresih Apimondie zanje prejeli več nagrad. Od kdaj traja vaše veselje do fotografije?

S prvo plačo, ki sem jo kot praktikant zaslužil v Švici, sem si kupil dober fotoaparati in z njim knjigo o makrofotografiji z naslovom *Alles über Nahaufnahme*, ki je izšla prav takrat. S fotografijo sem želel ljudem prikazati lepoto čebel v povezanosti z naravo. To lepoto sem namreč sam občutil tako močno, da se mi je zdelo, da je ne smem obdržati samo zase, temveč jo moram deliti tudi z drugimi. Mislim, da podobni občutki prevevajo tudi umetnike, zato sploh ustvarjajo. Naravoslovna fotografija je postala moj drugi konjiček, takoj za čebelarstvom. Maksim Gaspari mi je bil kot slikar že od nekdaj všeč, zato sem ga začel v fotografiji nekoliko posnemati. Tako je nastala tista znana fotografija, ko z ženo Silvano, oblečena v narodni noši in s poslikanimi kranjčiči na ramah, stojiva pred kapelico. Motiv je v vseh elementih izrazito slovenski. Zanimivo je, da ni priljubljen samo med slovenskimi čebelarji, ampak tudi med tujimi. Na svetovnem kongresu Apimondie je fotografija visela na steni slovenskega razstavnega kotička in je bila tudi največkrat fotografirana slika.

Vaše fotografije krasijo tudi številne čebelarke publikacije, pogled v Cobiss pa pokaže, da ste tudi sami avtor ali soavtor številnih publikacij (Od cveta do cveta, Živeti s čebelami). Načrtujete v prihodnje izid še kakšne avtorske monografije?

Letos intenzivno fotografiram medovite rastline. Vsako posnamem čim bolj od blizu, po možnosti tudi v njenem okolju. Za ozadje teh rastlin izbiram najlepše koticke Slovenije. To me sili, da veliko hodim ali se vozim naokoli in iščem primerne kraje, to pa je seveda povezano z velikimi stroški, vzame pa mi tudi veliko časa. Imam popolnoma nov fotoaparati, ki je pravo čudo tehnike. Na ČZS smo se dogovorili, da bi prihodnje leto izdali knjigo o čebeljih pašah v Sloveniji, zato je moje delo namenjeno prav za to publikacijo. Seveda se lahko zgodi, da zaradi gospodarske krize ne bo denarja za novo knjigo. V tem primeru jo bom morda izdal v samozaložbi.

Kdaj ste začeli čebelariti, kako ste dobili prvo čebeljo družino, ali pa je bilo čebelarstvo morda že v družini?

Čebelariti sem začel, ko sem bil star 16 let in ko sem na vrtu moje stare mame v Strahomerju pri Igu našel in ogrebel tri roje. Sicer pa sem se s čebelami seznanil že v svojem šestem letu. V Strahomerju sem tedaj pasel krave svoje stare mame in nekega dne sem v nekem sadovnjaku odkril star naseljen čebelnjak. Vonj, ki je vel iz panjev in živčav pred žreli sta me tako očarala, da sem takrat trdno sklenil: ne bom pastir, ampak bom vse življenje čebelar. In kot vidite, se tega sklepa še vedno držim.

Foto: Arhiv Franc Šivic

Skupina čebelarjev iz Gorenjske si ogleduje nasad medovitih rastlin v bližini čebelnjaka.

Leta 1965 ste diplomirali iz gozdarstva z diplomom o čebelarški tematiki: »Pomen gozda za čebelarstvo v Sloveniji« ter zanj prejel nagrado Prešernovega sklada za študente. Ste poznavalec medovitih rastlin, tako da ste o tej temi veliko predavali po vsej Sloveniji. Kako ocenjujete zdajšnje pašne zmogljivosti v Sloveniji, kakšna je njihova izraba in kako bi jo bilo mogoče povečati?

Imamo razmeroma dobre paše, ki bi jih res bilo mogoče še bolje izrabiti in celo izboljšati. Bolje bi jih lahko izrabili predvsem s prevažanjem in s še boljšo tehnologijo priprave čebel na pašo, izboljšali pa predvsem s sajenjem medovitih rastlin. V Berlinu imajo mestni čebelarji v primerjavi s tistimi na deželi višje donose predvsem zato, ker je v mestu zelo veliko parkov in drevoredov, ki so po večini zasajeni z lipami. Pri nas v Ljubljani pa še vedno sadijo predvsem gabre in platane, ki za čebelarstvo niso pomembni. Ne razumem, zakaj ne sadijo več lip, ko je vendar Ljubljana najprivlačnejša prav med cvetenjem te drevesne vrste.

Vedno bolj postaja jasno, da je treba problem varoj reševati s sonaravnimi sredstvi. Kakšni so po vašem mnenju obeti na tem področju?

Sam za zatiranje varoj že deset let uporabljam samo sonaravna sredstva, in sicer timol ter oksalno kislino. Mravljinčna kislina se mi ni obnesla, ker so temperature na Primorskem, kjer čebelarim, poleti zelo visoke. V teh desetih letih nisem imel prav nikakršnih izgub čebel, ves čas pa me greje zavest, da naša družina uživa med, ki ne vsebuje problematičnih ostankov akaricidov. Samo midva z ženo ga vsako leto porabiva približno 40 kilogramov. Prepričan sem, da bi z alternativnimi sredstvi za zatiranje varoj lahko uspešno čebelarili vsi, za to se je treba samo odločiti, si vzeti nekaj več časa in se še malo podučiti, kako se stvarjem streže.

V svoji generaciji ste prav gotovo med bolj čilimi in zdravimi. Ali so čebelarji bolj zdravi kot

drugi ljudje? Na podlagi spoznanj in izkušenj s čebeljimi pridelki se je tudi ob vaši pomoči in zavzemanju v zavest širše javnosti prebila apiterapija?

Moram potrkati na les, res se dobro počutim in z zdravjem nimam težav. Poleg genetske predispozicije me drži pokonci delo s čebelami, tako telesno kot tudi duševno. Ljudem ob različnih priložnostih rad govorim o apiterapiji in jih spodbujam, naj redno uživajo čebelje pridelke. Moram reči, da me radi poslušajo in tudi ubogajo. Med mojimi kupci je kar nekaj zdravnikov, ki sem jih prepričal, da med nikakor ni enakovreden sladkorju, kot govorijo nekateri njihovi kolegi. Spodbujam pa tudi starše, naj otrokom omogočajo delo v čebelarstvih krožkih na šolah. Če se bodo tako navezali na čebele, kot sem se jaz, bodo vse življenje srečni in obvarovani pred marsikatero nevarnostjo, ki dandanes preži na mlade. V mislih imam mamila, alkohol, kriminal, brezbržnost in brezcilnost, vse to pa vodi v depresijo. Podobno kakor prijatelj Garibaldi tudi sam ugotavljam, da med čebelarji ne poznam nikogar z diagnozo te bolezni. Tega se moramo čebelarji bolj zavedati in ceniti.

Ali naj v zdajšnjih razmerah, ko se pojavljajo ne povsem pojasnjena odmiranja čebeljih družin in ko je v svetu kriza, čebelarji opustijo čebelarjenje? Nam lahko vrednote čebelarstva (vestnost, storilnost, varčnost ...) pomagajo rešiti naše probleme?

Čebelarjenja ne smemo opustiti za nobeno ceno. Zavedati se moramo, da nismo samo pridelovalci medu, ampak smo predvsem tisti, ki skrbimo za ohranjanje ravnotežja v naravi. Vidim, da se ljudje tega zavedajo, zato bolj spoštujejo čebelarje.

Čebelarstva olimpijada

V Pragi je od 9. do 12. julija 2012 potekalo 3. mednarodno srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev. Tekmovanja se je udeležilo 37 mladih čebelarjev in približno 40 njihovih spremljevalcev iz 14 držav oz. regij: Avstrije, Bosne in Hercegovine, Češke, Anglije, Nemčije, Irske, Izraela, Lichtensteina, Nizozemske, Poljske, Škotske, Slovaške, Slovenije in Walesa. Iz Slovenije so se tekmovanja udeležili Žan Krebs, Ana Goričan in Matic Braunsberger, spremljali pa so jih mentor Norbert Jedlovčnik, somentor Marijan Dreo in predstavnik ČZS Aleš Rodman.

Prvi dan srečanja je bil namenjen ogledu znamenitosti Prage, zvečer pa je bila predstavitev posameznih držav oz. regij. Drugi dan so mladi čebelarji odpotovali v Dol nad Vltavo ter na tamkajšnjem

Demonstracija sonaravnih načinov zdravljenja varoze.

Foto: Arthw Franc Šivic

Zdajšnja gospodarska kriza je povzročila, da je marsikdo izgubil službo. Če je imel že prej čebele, je to svojo nesrečo zdaj obrnil v svoj prid in začel poklicno čebelariti. Letos mi je kar nekaj koroških čebelarjev povedalo, da so izgubili službo, zdaj pa opravljajo to, kar jih je v življenju vedno najbolj veselilo: čebelarijo. Nič čudnega, čebelarji so vajeni delati, so disciplinirani in vestni, predvsem pa nočejo biti odvisni od milosti ali nemilosti države. V Španiji je kar 27 odstotkov poklicnih čebelarjev, pri nas pa jih ni niti pol odstotka, čeprav so naravne razmere za gojenje čebel tu boljše. Prenehajmo torej s staro miselnostjo, češ da muha ne da kruha. Če se stvari lotimo s pravega konca, nam bo muha dala še kaj več kakor suh kruh. Tudi gospodarsko krizo bi lahko hitreje prebrodili, če bi vsi državljani usvojili vsaj nekatere lastnosti, ki so značilne za čebelarje in tudi za čebele, zlasti več varčnosti, skromnosti, požrtvovalnosti in solidarnosti. Skratka, vsi naj bi čim bolj upoštevali starodavni napis na gorenjskih čebelnjakih, ki pravi: »Po bučelah se vizej«

Konec

Foto: Marijan Dreo

čebelarjem inštitutu reševali tekmovalne naloge. Spremljevalci smo si medtem ogledali čebelarški inštitut, katerega strokovnjaki čebelarijo s približno tisoč čebeljimi družinami na sedmih stojiščih, in to tako doma kot tudi v tujini. Sprejel nas je direktor inštituta dr. Titera, ki uspešno vodi izobraževanje čeških čebelarjev ter boj proti varojam. V okviru inštituta izdelujejo tudi različna zdravilna sredstva za potrebe čebelarstva in vzredijo od 3000–4000 matic, od tega četrtno umetno osemenjenih. Imeli smo priložnost opazovati tri slušatelje seminarja pri usposabljanju za umetno osemenjevanje. Na Češkem je sicer obvezna vzreja kranjske čebele.

Tekmovalci so bili razvrščeni v nacionalno mešane skupine, tako da v nobeni nista bila dva tekmovalca iz iste države. Naloge so bile razvrščene na osem delov, in sicer test s 30 vprašanji s področja čebelarstva; prepoznavanje rastlin; prepoznavanje mikroskopsko povečanih delov čebeljega telesa; poslikava peciva; označevanje trotov (matic); prepoznavanje namembnosti orodij; delo z živimi čebelami; prepoznavanje različnih vrst medov. Žal je bil prevod testnih vprašanj slab, zato so bili naši tekmovalci oškodovani. Prav tako v objavljenem

programu tekmovanja niso bile omenjene naloge označevanja trotov (matic), poslikave peciva in prepoznavanje različnih vrst medov. Naši tekmovalci so tako največ točk izgubili prav pri testu in poskušanju medu, pri prepoznavanju namembnosti orodja, delu s čebelami in poslikavi peciva pa so dosegli maksimalno število točk. In kakšne so bile uvrstitve naših tekmovalcev? Žan Krebs je zbral 78 točk in zasedel 9. mesto, Ana Goričan je zbrala 75 točk in zasedla 11. mesto, Matic Braunsberger pa je z 71 točkami zasedel 19. mesto. Slovenija je moštveno osvojila 224 točk in zasedla 5. mesto. Zmagali so znova Čehi, drugi so bili Avstrijci in tretji Poljaki.

Splošni vtis je, da so se češki organizatorji zelo potrudili, še posebej, ker so tekmovanje pripravili na hitro, saj je Švica zadnji hip odpovedala organizacijo tekmovanja. Časovno je bil program dobro pripravljen in smiselno zapolnjen. Samo tekmovanje pa je vendarle imelo nekaj šibkih točk. Kljub temu so se naši mladi čebelarji tako v strokovnem kot družabnem delu dobro odrezali, tako da smo lahko ponosni nanje. Hvala vsem, ki ste pomagali, da smo lahko uspešno predstavili Slovenijo.

Norbert Jedlovčnik

Čebelarška učna pot

ČD Bohinj, Občina Bohinj in Turizem Bohinj smo združili znanje, voljo in sredstva ter 26. maja letos v okviru Mednarodnega festivala alpskega cvetja odprli prvo Čebelarško učno pot v Bohinju. Čebelarstvo ima v Bohinju že 110-letno tradicijo, saj je bilo ČD Bohinj na pobudo domačina Jana Strgarja ustanovljeno že davnega leta 1902. Že v njegovem času so čebelarji z vzrejo matic in čebeljih družin, ki so bile zelo cenjene, ponesli ime Bohinja v svet. Bogato zakladnico kulturne dediščine in znanja smo se zdaj odločili povezati v Čebelarško učno pot, ki bo dopolnila ponudbo turističnih poti.

Začetek poti je pri Čučkovem čebelnjaku na Bitnjah. Čučkov čebelnjak je pomembna čebelarška in kulturna dediščina Bohinja in tudi Slovenije, saj je to drugi najstarejši čebelnjak v naši državi. Pot se nadaljuje po kolesarski poti do Rožičevega čebelnjaka na Brodu, kjer bodo obiskovalcem predstavili čebeljo družino, ogledali pa si bodo lahko tudi čebele v opazovalnem panju ter se seznanili s čebeljimi boleznimi in z delovanjem ČD Bohinj, ČZ Gorenjske in ČZ Slovenije. Po nekaj več kot pol ure hoje čez Senožeta pridemo v vas Češnjica in do Čebelarstva Kotnik. Po predstavitvi pridobivanja medenih pridelkov in izdelkov iz medu je na vrsti pokušnja pridelkov iz medu oz. različnih vrst medu,

Foto: Milja Sodja

propolisa, cvetnega prahu in pijač iz medu: medicine, medenega likerja, peneče medicine in brezalkoholnih pijač iz medu.

Na poti boste torej spoznali zgodovino čebelarstva v Bohinju, zdajšnje društveno delovanje in organiziranost, poskusili pa boste lahko tudi do brote, ki jih čebele dan za dnem pridno nosijo v panje. Ker skrbimo tako za ohranitev čebel kot za ravnovesje v naravi, se nam je zdelo pomembno vzpostaviti Čebelarško učno pot. Obstoječe čebel namreč zagotavlja tudi obstoj prenekaterih živalske in rastlinske vrste, ne nazadnje pa tudi obstoj človeka.

Milena Košnik

Odprtje čebelarkega doma Črnomelj

Na Selih pri Otovcu smo slovesno odprli nov čebelarkega dom, ki ga bo upravljalo ČD Črnomelj. Gre za prvi takšen objekt v Beli krajini, čebelarji pa ga bomo uporabljali za izobraževalne in tudi druge namene. Dom je postavljen na primernem kraju, saj leži v neposredni bližini železniške postaje, dostop do stavbe pa je mogoč tudi z vozili in avtobusi. V njej so kuhinja, sejna soba, sanitarije, prostori

za prenočitev največ 25 oseb na skupnih ležiščih ter pokrita terasa za približno 40 ljudi. Še za letos načrtujemo, da bomo ob samem domu postavili tudi čebelnjak, ki ga bomo uporabljali predvsem za izobraževanje.

Odprtja čebelarkega doma na Otovcu so se udeležili številni čebelarji ČZ Bele krajine ter gostje, med njimi podpredsednik ČZS Marko Alauf, predsednik ČZ Bele krajine g. Vlado Augustin, član NO ČZS g. Andrej Sever ter predstavniki ČD Črnomelj, Metlika in Semič. Čebelarkega doma so s prerezom traku skupaj odprli predsednik ČD Črnomelj g. Dušan Milinkovič, najstarejši čebelar našega društva g. Martin Adlešič, g. Alauf in dva varovanca Varstveno-delovnega centra Črnomelj. V tem centru smo 25. aprila 2012 tudi uradno odprli prvi čebelarkega krožek v Sloveniji za osebe s posebnimi potrebami. V kulturnem programu so nastopili pevska skupina »Kresnice« iz Adlešičev in tamburaši folklornega društva Božo Račič iz Adlešičev.

Dušan Milinkovič, predsednik ČD Črnomelj

Foto: Tomislav Urh

Strokovna ekskurzija na Gorenjsko

Čebelarji in čebelarke čebelarkega društva Tacen, Barje in Ljubljana-Center smo se maja letos v organizaciji ČD Tacen odpravili na strokovno ekskurzijo na Gorenjsko. Naša prva postaja je bila lepa Radovljica in tamkajšnji bogato opremljen Čebelarkega muzej, ki smo si ga ogledali s posebnim zanimanjem. Še posebej nas je zanimal opazovalni panj, ki ima vzletišče speljano skozi muzejsko okno. Nato smo se odpravili k novemu Čebelarkega centru v Radovljici, kjer nas je pričakal g. Brane Kozinc in nam razkazal njegove prostore. Lepota stavbe nas je prepričala, da bo v korist tako gorenjskim čebelarjem kot tudi drugim.

Pot nas je vodila naprej v Bohinj, kjer smo se v znanem gostišču Rožič srečali z uspešnim in dolgoletnim čebelarjem g. Urošem Vidmarjem in predsednikom ČZ Gorenjske g. Dragom Kotnikom. Po prijetnih pozdravih in dobrodošlici, ki so nam jo zaželeli naši gostitelji, nas je nagovoril g. Vidmar. Sledilo je predavanje na zelo visoki strokovni ravni. G. Vidmar nas je seznanil s svojim načinom čebelarjenja, ki je kombinacija čebelarjenja znane-ga srbskega čebelarja Venerja in zelo znanega francoskega čebelarja Demereja in je prilagojeno alpskemu okolju in njegovi klimi. Po izčrpnem predavanju so sledila številna vprašanja, na katera je g. Vidmar odgovarjal zelo iskreno in pošteno. Po zasluženem

Čebelar Uroš Vidmar

Foto: Tone Tome

kosilu smo se vkrkali na ladjico in se odpeljali na panoramsko vožnjo po Bohinjskem jezeru. Od jezera smo se skozi vasi Stara Fužina in Studor, ki je znan po karakteristični arhitekturi slovenskih kozolcev, odpeljali do Srednje vasi, kjer smo si ogledali sirarno, ki proizvaja znani slovenski sir s trgovskim imenom »Bohinjski sir«. Prijazen lastnik sirarne nam je nazorno pokazal in razložil zgodovino in tradicijo izdelave znanega sira. Po degustaciji smo ga nekaj lahko kupili tudi za domov. Ta prelepi strokovni izlet na Gorenjsko nam bo ostal še dolgo v spominu.

Mag. Trajče Nikoloski

Čebelarsko društvo Apače razvilo svoj prapor

Decembra lani je bilo ustanovljeno ČD Apače, ki seveda deluje na območju Občine Apače. Po zaslugi članov društva, predvsem pa predsednika Toneta Tropenauerja, je društvo zelo delavno. Tako je v zadnjem času izvedlo zbiranje sredstev za nakup društvenega prapora in jih kljub krizi tudi zbralo. Prapor so razvili na posebni prireditvi v nedeljo, 17. junija 2012, v Turistično-rekreacijskem centru v Zgornjem Konjišču.

Prireditve so se udeležili številni obiskovalci, popestrili pa so jo glasbeni nastopi. Med drugimi so se je udeležili tudi številni čebelarji sosednjih društev, čebelarji iz sosednje Avstrije, župan občine Apače, ki je tudi čebelar in član društva, Franc Pižmoht, podpredsednik ČZS Janez Kolenko, predsednik ZČD Pomurja dr. Stanko Kapun in strokovnjakinja za čebelarstvo mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.

Udeležence prireditve je nagovoril in pozdravil predsednik ČD Apače Tone Tropenauer. V svojem

Foto: Ludvik Kramberger

Udeleženci razvitja prapora ČD Apače.

nagovoru je med drugim dejal, da je organizirano čebelarjenje na tem območju dokumentirano že od leta 1860, zdaj pa je v ČD Apače vključenih 37 članov. Zbrane so nagovorili tudi župan Pižmoht, g. Kolenko in dr. Kapun. Po predstavitvi darovalcev zlatih žebličkov in trakov je g. Tropenauer razvil prapor ter ga izročil praporščaku g. Mirku Frelihu.

Ludvik Kramberger

Čebelarski tabor 2012

Junija letos smo na ČZS že šesto leto zapored izvedli 3-dnevni otroški tabor z naslovom: »Kako postanem čebelar«. Tabora se je udeležilo 20 otrok, starih od 8 do 13 let. Takoj po prihodu smo jih seznanili s programom, vsi pa so nestrpnost čakali na konkretno delo pri čebelah.

Najprej smo jih odpeljali v okolico stavbe Čebelarskega centra Slovenije. Tam so dobili priložnost spoznavanja posameznih vrst rastlin, ki so pomembne za čebele, ter pomembnosti čebel za opraševanje. Sledilo je nabiranje posameznih cvetov različnih vrst rastlin, iz katerih so pripravili preparate, ter si pod mikroskopom ogledali njihov cvetni prah. Pod mikroskopom so si ogledali tudi dele čebele, trota in matice in na ta način spoznavali delo v laboratoriju. Na taboru smo pozornost namenili tudi spoznavanju čebelarjevih opravil. Otroci so se seznanili z delom v AŽ- in LR-panju ter spoznali osnove vzreje čebeljih matic. Ob koncu so otroci tudi z degustacijo spoznavali čebelje pridelke. V kalupe so

Foto: Tomaž Samec

vivali vosek in si tako sami izdelali voščeno čebelo, ki jim bo ostala v spomin na letošnji tabor.

Otroci so na taboru dokazali, da dobro poznajo čebelarstvo, kljub temu pa so še obogatili svoje znanje. Spoznali so tudi svoje vrstnike iz drugih delov Slovenije, ki jih zelo veseli delo s čebelah, ob koncu tabora pa so prejeli še potrdila o udeležbi.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Prispevajte gradivo za čebelarsko zbirko

Čebelarska zveza Spodnje Savinjske doline prosi vse svoje člane in tudi druge čebelarje, da za čebelarsko muzejsko zbirko, ki nastaja v okviru Eko-muzeja v Žalcu, prispevajo stare fotografije, zapiske ter čebelarsko orodje in opremo. Pisno in slikovno

gradivo bomo skenirali in ga vrnili lastnikom. Če ste velikodušno pripravljeni darovati gradivo, pokličite g. Gržino (tel.: 041/166 190) ali g. Puckmeistra (tel.: 041/577 242).

ČZSSD

Drugo kronanje medene kraljice na Slovenskem

Čebelarska zveza društev Pomurja je v okviru 50. sejma AGRA v Gornji Radgoni na dan čebelarjev, tj. 26. avgusta 2012, kronala že drugo medeno kraljico na Slovenskem. Častni sponzor prireditve je bil prav Pomurski sejem.

Prva kronana medena kraljica Nataša Bukovec (dipl. mikrobiologinja) je krono nosila tri leta in v tem obdobju po vsej Sloveniji promovirala čebelarstvo. Zdaj jo je izročila na novo izvoljeni medeni kraljici, dvaindvajsetletni Mojci Čerpnjak (dipl. ekonomistki, smer trženje) iz vasi Peskovci v občini Gornji Petrovci. Za novo medeno kraljico jo je izmed treh prijavljenih kandidatk izbrala ocenjevalna komisija, ki ji je predsedovala mag. Lidija Matavaž. Lento in krono ji je nadel minister za kmetijstvo in okolje g. Franc Bogovič. Slovesnosti so se udeležili tudi praporščaki, predsednik ČZD Pomurja dr. Stanko Kapun, mag. Lidija Matavaž, direktor Pomurskega sejma Janez Erjavec, podpredsednik ČZS g. Marko

Alauf ter številni čebelarji in drugi gostje.

Alauf ter številni čebelarji in drugi gostje.

Predsednik ČZD Pomurja dr. Stanko Kapun je ob tej priložnosti prvi medeni kraljici Nataši Bukovec izročil najvišje odličje Petra Dajnka za uspešno promocijo čebelarstva na prireditvah po vsej Sloveniji. Po končanem protokolarnem delu je nova medena kraljica

takoj prevzela svojo prvo nalogo ter sodelovala na podelitvi odličij v okviru mednarodnega ocenjevanja medov.

Ob koncu velja zahvala sponzorjem, donatorjem, vodstvu ČZDP, pokrovitelju projekta Medena kraljica Pomurskemu sejmu, podjetju Avto Rajh in Foto Tone za fotografiranje in snemanje prireditve pa tudi vsem, ki so kakor koli pripomogli k uspešno izvedenemu projektu. Medena kraljica Mojca Čerpnjak bo v okviru svojega poslanstva obiskovala različne čebelarske prireditve. Povabila medeni kraljici za njeno udeležbo na različnih prireditvah posredujete mag. Lidiji Matavaž po tel. št.: 031/622 730 ali na e-naslov: lidija.matavz@vf.uni-lj.si.

Zahvaljujem se Nataši Bukovec za uspešno opravljeno delo, novi medeni kraljici Mojci Čerpnjak želim veliko uspehov pri promociji kranjske sivke, čebelarje pa pozivam, da jo povabijo medse.

*Branko Bratinščak,
avtor in vodja projekta Medena kraljica*

Senzorična ocenjevanja medu

ČD Sežana

ČD Sežana organizira 13. mednarodno ocenjevanje medu, ki bo potekalo dne 27. oktobra 2012. Na ocenjevanje vabimo slovenske in čebelarje iz sosednjih dežel. 1. nagrada - »Kraški pršut« - za najboljši med! Ocenjevanje bo potekalo po Pravilniku o senzoričnem ocenjevanju medu. Vzorce je treba oddati od 14. do 20. oktobra na naslov: Alenka ŠTRUCL DOLGAN, Dolenja vas 2, 6224 Senožeče (tel.: 031/702 187), ali Bogomir FURLAN, Brkinčeva 24, 6210 Sežana (tel.: 041/860 034). Pristojbina za en vzorec medu znaša 12 EUR in jo je treba pred oddajo vzorca nakazati na **TRR št.: 10100-0034942111 ČD Sežana**. Če boste vzorce poslali po pošti, je treba pošiljki priložiti tudi potrdilo o

plačilu pristojbine. Posamezen vzorec (**2 x 450g**) mora biti označen v skladu z veljavnimi predpisi in Pravilnikom o ocenjevanju medu. Podelitev priznanj s kulturnim programom bo 17. novembra 2012 v društvenih prostorih v Povirju. Po podelitvi si boste lahko ogledali tudi razstavo sodobne čebelarske tehnike, pripravili pa bomo tudi družabno srečanje in pokušino najboljše senzorično ocenjenih medov.

Ivan Atelšek, predsednik ČD Sežana

ČD Ljubljana Moste-Polje

ČD Ljubljana Moste-Polje vabi čebelarke in čebelarje na 20. ocenjevanje slovenskega medu. Poleg priznanj bomo podelili tudi priznanje za prvaka posamezne sorte medu in naziv šampion za najboljše

ocenjeni med. Vzorci medu morajo biti pakirani v **720 ml** kozarcev brez oznak. Na kovinskem pokrovu mora biti nalepka, s katero označujete med za prodajo (dodatna ocena za pravilnost pakiranja). Čebelarji morajo podpisati izjavo, da so med nabrale njihove čebele na ozemlju RS, in izjavo, da med podarjajo za dobrodelne namene. Pristojbina za en vzorec je **12 EUR**. Vzorce bo mogoče osebno oddati v ponedeljek, 5. novembra 2012, od 17. do 19. ure, v Zadržnem domu Zadvor, Cesta II. grupe odredov 43, lahko pa jih pošljete tudi po pošti na naslov: Anton Kremesec, Novo Polje c. XII/10, 1260 Ljubljana – Polje. Ocenjevanje bo 24. novembra 2012. O kraju in času podelitve priznanj boste obveščeni po pošti. Dodatne informacije po tel. št.: 031/763 079 (g. Matajdl) oz. 040/556 852 (g. Jere).

Rudolf Matajdl, predsednik komisije za ocenjevanje medu ČD Ljubljana Moste-Polje

ČZD Pomurje

Vabimo vas, da se udeležite 13. ocenjevanja medu, ki ga organizira ČZD Pomurja. Vzorce medu bomo zbirali na Nacionalnem veterinarskem inštitutu, enota Murska Sobota, Noršinska c. 35, od ponedeljka, 22. oktobra 2012, do petka, 26. oktobra 2012, vsak dan od 8. do 12. ure. Pristojbina za en vzorec medu je 15 EUR. Kotizacijo lahko nakažete tudi na TR št.: SI56 0234 0025 4143 681, NLB, enota Murska Sobota, s pripisom: Za ocenjevanje medu. Če boste vzorce poslali po pošti, morate

pošiljki dodati tudi fotokopijo potrdila o nakazilu pristojbine. O poteku ocenjevanja vas bomo obvestili naknadno. Informacije po tel. št.: 02/521 19 91, 031/622 730 (ga. Matavž).

Avugust Sinic, predsednik ocenjevalne komisije in dr. Stanko Kapun, predsednik ČZD Pomurja

Čebelarstvo LUCKA

Dušan Žunko, s. p.
Sužid 41, 5222 Kobarid
031 870 709, 05 388 5856
info@lucka-sp.si, www.lucka-sp.si

- **AŽ-, LR- in DB-satniki**, zažičeni, že za 0,80 EUR
- **Šablona za sočasno zbijanje in žičenje** AŽ-, LR- in DB-satnikov (glej: Čebelar, 2/2008 in 2/2009),
- **Čebelje družine na AŽ-, LR- in DB satih**
- **panji LUCKA** – predstavitev na celjskem sejmu
- **Lipov med iz okolice Kobarida**

Čebelarjem z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR!

Trgovina ČEBELARNA

PRODAJNO RAZSTAVNI SALON

Kepic Milena s.p.
ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:
tornek-petek: od 8. do 17. ure
sobota: od 8. do 12. ure
nedelja-prazni: zaprti

Za večje skupine lahko delovnega časa po uspešnejših dogovorih.

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31
cebelarna@gmail.com
gsm: 041 294 184

Nudimo vam:

- čebelarstvo opremo in pribor
- med in ostale izdelke čebel
- darilni program iz čebeljih pridelkov
- čebelarstvo literature

TRGOVINA

Gospoška 3, 3000 Celje

~ Delovni čas ~

Pon.-pet. od 8.00 do 15.00
Sreda od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00
Sobota od 8.00 do 12.00

PONUJAMO VAM:

- čebelarstvo zaščitno opremo, opremo in pribor
- sladkorne pogače MEDOPIP
- med in druge čebelje pridelke
- darilni program in kozmetika na podlagi čebeljih pridelkov
- kozarec za slovenski med in drugo embalažo

Možnost naročanja prodajnih artiklov po telefonu, faksu ali e-pošti.
Tel./faks: 03/544 17 23; mail: trgovina.cebelca@amis.net

ČEBELCA

ODKUPUJEMO ČEBELJI VOSEK

Za dneve ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE pri nakupu z gotovino v vrednosti več kot 50€ priznamo 4% popust

Dan čebelarjev na sejmu AGRA

Od 25. do 30. avgusta 2012 je v Gornji Radgoni potekal jubilejni, 50. kmetijsko-živilski sejem AGRA. Na njem po navadi sodelujejo številni komercialni razstavljalci, vladne, zbornične in strokovne institucije ter slovensko kmetijsko-živilsko šolstvo, vsako leto pa na njem sodelujejo tudi ČZS, JSSČ in ČZD Pomurja.

Nedeljski dan je bil čebelarstvo obarvan. Dopoldne sta sočasno potekala dva dogodka. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje (MKO) je pripravilo okroglo mizo z naslovom *Ajda – koristna za kmeta, odlična za čebele, zdrava za vsakogar*. Poleg moderatorke, novinarko Vide Petrovčič, so na njej sodelovali še predsednik ČZS Boštjan Noč, Marjeta Bizjak z MKO, prof. dr. Franc Bavec s Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede, mag. Jana Ramuš iz Gospodarske zbornice Slovenije, Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij, in Zita Flisar Novak iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota. Skupaj so poudarili pomembnost pridelave ajde v Sloveniji in s tem povezane poslovne priložnosti za kmeta. Ker je ajda medovita rastlina, je bila še posebej poudarjena pomembnost ajde za kranjsko čebelo in čebelarje, saj ta rastlina cveti v obdobju, ko v naravi ni obilnih virov medicinske in cvetnega prahu, zelo priporočljiva pa je tudi za zdravo in uravnoteženo prehrano vsakega posameznika.

Drugi dogodek, ki je pod pokroviteljstvom Pomurskega sejma in v organizaciji ČZD Pomurja potekal tisto nedeljsko dopoldne, je bila slovesna razglasitev rezultatov ocenjevanja medu z medna-

Foto: Lidija Senič

rodno udeležbo s podelitvijo priznanj in kronanje medene kraljice. Na ocenjevanju je sodelovalo 45 čebelarjev z 58 vzorci medu, po večini iz Slovenije, deset vzorcev medu pa je bilo iz Hrvaške, Slovaške in Avstrije. Naziv »šampion« oziroma odličje za med z najvišjim številom doseženih točk je za svoj hojev med prejel Jozef Volansky iz Slovaške, naziv »prvak sorte« pa je za med z najvišjim številom doseženih točk v posamezni sorti za svoj gozdni med prejel Marjan Dimec iz Mežice. Dozdajšnja medeno kraljico Natašo Bukovec iz Lipe je po treh letih nasledila Mojca Čerpnjak iz Peskovcev.

Temu je sledil posvet z naslovom *Oskrba čebeljih družin*. Koristne nasvete za to, na kaj vse moramo biti pozorni med čebelarstvo sezono, je udeležencem posredoval doc. dr. Janko Božič. Po posvetu so za okroglo mizo z naslovom *Sonaravno*

Okrogla miza o sonaravnem čebelarstvu

Na 50. kmetijsko-živilskem sejmu AGRA v Gornji Radgoni je v okviru Dneva čebelarjev v nedeljo, 26. avgusta letos, potekala okrogla miza z naslovom *Sonaravno čebelarstvo – Uporaba organskih in eteričnih olj v ekološkem čebelarstvu*. G. Mitja Zupančič je s statističnimi podatki predstavil razvoj sonaravnega čebelarstva v Sloveniji in nekaterih evropskih državah, temeljna načela sonaravnega čebelarjenja in pravne podlage ter organiziranost in trženje tovrstnega čebelarstva. Dr. Metka Pislak Ocepkova je predstavila registrirana sredstva za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah, ki so primerna za uporabo v sonaravnih čebelarstvih. Opozorila je na problematiko registracije nekaterih sredstev in pripomočkov za njihovo uporabo pri zatiranju varoj. G. Aleksander Mikuš je natančneje predstavil vsebnost snovi v eteričnih

oljih in njihovo učinkovitost, g. Vlado Augustin pa je govoril o uporabi in doziranju oksalne kisline.

Po predstavitvi je sledila razprava predvsem glede uvoza zdravil in registracije pripomočkov za zatiranje varoj. Škoda, da se okrogle mize ni udeležil noben predstavnik JAZMP (opravičili so se zaradi bolezni), saj tako ostajajo vprašanja glede registracije nekaterih zdravil in pripomočkov, ki bi jih uporabljali za zatiranje varoj, še naprej odprta, odgovore nanje pa čaka tudi ČZS. Spomnimo, da smo v dopisu, ki smo ga naslovili na Ministrstvo za kmetijstvo in okolje, podali pobudo za ureditev registracije veterinarskih pripomočkov in zdravil, ministrstvo pa nam je zagotovilo, da bomo odgovor prejeli do sredine septembra.

Vsebine okrogle mize bomo podrobneje predstavili v prihodnjih številkih SČ.

čebelarstvo – Uporaba organskih in eteričnih olj v ekološkem čebelarstvu sedli Mitja Zupančič iz Kmetijsko-gozdarskega zavoda Celje, dr. Metka Pislak Ocepek z VF NVI, Vlado Avguštin iz ČZS in Aleksander Mikuš. Ob koncu je podpredsednik ČZS g. Aleš Rodman šestim udeležencem podelil certifikate nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar/-ka.

Na prireditvenem prostoru Javne svetovalne službe v čebelarstvu so sodelovale tudi vzgojiteljice gornjeradgonskega Vrta Manka Golarja, v katerem za otroke pripravljajo ustvarjalne delavni-

ce o čebelarstvu, npr. izdelovanje čebel iz kamna in drugih materialov, izdelovanje sveč iz čebeljega voska, ustvarjanje risb s čebelarstvo tematiko itd. Nedeljskih dogodkov so se poleg predsednika ČZS udeležili tudi trije podpredsedniki ČZS – g. Marko Alauf, g. Aleš Rodman in g. Janez Kolenko – ter s tem še potrdili pomembnost organizacije tovrstnih dogodkov za ozaveščanje javnosti o pomenu čebelarstva in njegovo promocijo.

Lidija Senič, vodja JSSČ

Ajda dobra za kmeta, odlična za čebele, zdrava za vsakogar

ČZS, JSSČ to jesen nadaljuje promocijske dejavnosti, s katerimi skuša v vsakdanjem življenju povečati uporabo ajde in izdelkov iz nje. Od 11. do 14. oktobra 2012 se bomo z vsebinami o ajdi predstavili na sejmu Narava in zdravje, 18. oktobra 2012 bo v Mariboru potekal Dan apiterapije z isto vsebino, ne bomo pa pozabili niti na otroke, saj jim bomo izdelke iz ajde prikazali ob Tednu odprtih vrat na Brdu pri Lukovici in tudi ob Tradicionalnem zajtrku.

ČZS promovira ajdo predvsem zato, ker ta rastlina cveti jeseni, ko v naravi ni drugih obilnih virov medenja, medenje ajde pa bi lahko pripomoglo k boljšemu prezimovanju čebeljih družin. Če bomo z dobro predstavitvijo te kulturne rastline kupce prepričali, da bodo kupovali izdelke iz ajde, bodo mlinarji in peki od kmetov zahtevali več ajde, zato jo bodo ti več sejali, od tega pa bomo imeli koristi tudi čebelarji. Naš cilj ni prodaja ajdovega medu, temveč večja poraba izdelkov iz ajde, pridelane v Sloveniji, in boljša jesenska paša za naše čebele. Z veseljem ugotavljamo, da je letos na Gorenjskem kar nekaj polj zasejanih z ajdo in mogoče bodo tudi naši otroci spoznali staro ljudsko pesem *Po Koroškem po Kranjskem že ajda zori ...*

Tudi letošnji jubilejni kmetijsko-živilski sejem AGRA, ki je nedavno zaprl svoja vrata, je bil obarvan z ajdo. Tako je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje pripravilo okroglo mizo o ajdi. Poleg moderatorke, novinarke ge. Vide Petrovčič, so na okrogli mizi sodelovali še g. Boštjan Noč iz ČZS, ga. Marjeta Bizjak z Ministrstva za kmetijstvo in okolje, prof. dr. Franc Bavec s Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede, mag. Jana Ramuš iz Gospodarske zbornice Slovenije, Zbornice kmetijskih in živilskih podjetij, in ga. Zita Flisar Novak iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota.

G. Noč je govoril o pomembnosti ajde za čebele, prof. dr. Franc Bavec pa o tradiciji gojenja ajde v

Sloveniji. Na njen pridelek zelo vplivajo podnebne razmere. Med drugim nanjo zelo slabo vpliva suša, za dobro rast pa morajo temperature dosegati od 19 do 25 °C. Na medonosnost ajde vpliva veliko med seboj odvisnih dejavnikov; ugotovili so, da je pridelek ajde do dvakrat večji, če jo oprashijo čebele. Ajda je za kmeta koristna zato, ker je z njo zapolnjen člen kolobarja, ker zavira rast plevelov in ker je konec koncev tudi zdrava hrana.

Foto: Lidija Senič

Ga. Marjeta Bizjak z MKO je povedala, da je ajda z naših polj izginjala od leta 1960 do 1991, zamenjale pa so jo rodovitnejše poljščine. Od osamosvojitve Slovenije naprej kmetje spet pogosteje sejejo ajdo. Kmetje, ki sejejo ajdo, imajo možnost pridobitve subvencij iz različnih podukrepov, tudi iz najnovejšega ukrepa Neprezimni posevki. G. Noč ima nekaj čebeljih družin na ajdovi paši, kmet, ki je lastnik ajdovega polja, pa meni, da je gojenje ajde donosno. Po besedah Marjete Bizjak je gojenje ajde donosno, če je pridelek 750 ton/ha, vendar bi kmetje brez subvencije le težko preživel.

Kot je povedala mag. Jana Ramuš, je pridelava v zadnjem času zadostila porabo, saj velikega

povpraševanja po tem pridelku ni bilo. Zato je pozdravila pobudo ČZS za povečanje uporabe izdelkov iz ajde. Brez dvoma jih je treba dobro promovirati, pri tem pa je pomembno zagotoviti potrebne količine v Sloveniji pridelane ajde. Zanimivo je, da Slovenci poznamo kar nekaj ajdovih jedi. Po svetu poznajo predvsem ajdovo kašo, ne poznajo pa ajdove moke in izdelkov iz nje. G. Noč je poudaril, da se je kmetijstvo v zadnjem času zelo spremenilo, kmetje tudi pogosteje kosijo, zato jeseni na travnikih ni paše za čebele. Tudi zaradi tega bi lahko bila ajda zelo koristna za čebele, to pa je tudi najpomembnejši motiv za pobudo ČZS. Poglavitni cilj te pobude je organizirati odkup ajde, tako da bodo kmetje, ki bodo sejali to kulturo, imeli tudi zagotovilo, da jo bo nekdo odkupil. Vzpostaviti je treba kratko verigo ajde od kmeta do mlinarja oz. peka. Po mnenju prof. Bavca je marketing odkupovanja takšen, da je odkupljen najcenejši pridelek. Kot je še dejal, bi morali stremeti k sonaravnosti pridelave ajde, vzpostaviti bi morali kratke verige z blagovno znamko, kmetje, ki bi se vanje vključevali, pa bi morali za to dobiti subvencije. Po predlogu g. Noča naj bi župani v lokalnih skupnostih podpirali setev ajde s subvencijami tistim kmetom, ki bi jo sejali, saj je ta rastlina del naše kulturne krajine.

Po besedah prof. Bavca ajda vsebuje kakovostne beljakovine, je hitro prebavljiva, vsebuje precej mineralov, ima malo maščob in veliko antioksidantov. Brez dodatkov (ocvirkov ...) je dietična hrana, primerna tudi za diabetike, poleg tega pa znižuje krvni tlak in holesterol. Slovenci bi morali iskati identiteto v takšnih virih hrane, morali bi bolje spoznati našo kulinariko, ki je ajdo vključevala v vsakdanjo prehrano, riž pa bi lahko zamenjali z ajdovo kašo. Ajda sicer ne more v celoti zamenjati mesa, lahko pa ga krepko nadomesti. Ga. Flisar Novakova je še opozorila, da ajda vsebuje fagopirin, ki utegne ljudem povzročati težave, ter da je lahko okužena z mikotoksini, če je takoj po žetvi ne skladiščijo v sušilnicah.

Pogovor za okroglo mizo je obogatilo tudi občinstvo, saj je predstavilo način pridobivanja ajdove kaše (hladno in toplo luščene) in ajdovih testenin, kakršne poznajo na Japonskem (in kakršne so tam tudi zaščitene). Žal jih pri nas ne poznamo. Občinstvo je predstavilo tudi svoje izkušnje z uživanjem izdelkov iz ajde ter izrazilo pomislek glede ekološke pridelave ajde na poljih, ki so bila pred tem zasejana s pšenico.

*Mag. Andreja Kandolf Borovšak,
svetovalka JSSČ*

Vabljeni na sejem Narava in zdravje

Od 11. do 14. oktobra 2012 bo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani potekal 43. sejem Narava in zdravje. Na njem si boste lahko ogledali novosti in ponudbo na področjih prehrane, storitev za dobro počutje, gibanja, zdravja, ekodoma in okolja. Predstavila se bo tudi ČZS, JSSČ ter na svojem razstavnem prostoru obiskovalce seznanjala s pomembnostjo lokalno pridelane hrane in sajenja medovitih rastlin, predvsem medovite ajde,

ki je izjemno cenjeno živilo. Poleg tega bo javnost seznanjala tudi z akcijo, ki jo vsako leto pripravi v vrtcih in osnovnih šolah in s katero malčke in učence ozavešča o pomembnosti uživanja lokalno pridelane hrane. Na sejmju bodo obiskovalci lahko poskusili med in cvetni prah ter se posladkali z izdelki iz ajde. Vljudno vabljeni!

*Mag. Andreja Kandolf Borovšak,
svetovalka JSSČ*

Navedbe o zdravilnosti živil

Obveščamo vas, da je treba do sredine decembra letos umakniti vse na embalaži natisnjene navedbe o zdravilnosti živil. Bodite pozorni, da na vaši embalaži ni trditve, ki navajajo, domnevajo ali namigujejo, da ima živilo posebne lastnosti, kot npr. **krepi organizem, pomaga za boljše izkašljevanje ...** Takšne navedbe bodo posledaj dovoljene le, če jih bo odobrila Evropska komisija, ki vodi Register Skupnosti v zvezi s prehranskimi in zdravstvenimi trditvami. **Ker za čebelje pridelke takšne navedbe doslej niso bile odobrene, jih tudi ne smemo uporabljati.** Uredba (ES), št. 1924/2006, ki ureja to področje, velja za vse prehranske in zdravstvene

navedbe pri komercialnem obveščanju, vključno z drugim splošnim oglaševanjem živil in promocijskimi kampanjami, to pa velja tudi za tista živila, ki jih v celoti ali delno podpirajo javni organi. Uredba ne velja za navedbe v nekomercialnem obveščanju, na primer za prehranske smernice ali nasvete organov javnega zdravstva oz. za nekomercialna sporočila ter informacije v tiskanih medijih in v znanstvenih publikacijah, velja pa tudi za blagovne znamke in druga trgovska imena, ki jih je mogoče razumeti kot prehranske ali zdravstvene navedbe.

*Mag. Andreja Kandolf Borovšak,
svetovalka JSSČ*

Dan apiterapije v Mariboru

Vas morda zanimajo lastnosti ajde oz. kako lahko v prehrano vključite izdelke iz te rastline? Želite izvedeti, kako uživati čebelje pridelke, da bodo ugodno vplivali na naš organizem? Če ste na obe vprašanji odgovorili pritrdilno, vas vabimo, da se **18. oktobra 2012 ob 16.30** na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede v Mariboru (Pivola 10) udeležite tradicionalnega Dneva apiterapije, ki ga pripravlja ČZS, JSSČ v sodelovanju s ČZD Maribor.

Predviden program:

16.30–16.45: Uvodni pozdrav

16.45–17.45: Čebelji pridelki v apiterapiji – kako pravilno uživati čebelje pridelke (Franc Grošelj, dr. med.)

17.45–18.30: Ajda – predstavitev rastline in njene koristnosti (prof. dr. Franc Bavec)

18.30–19.30: Predstavitev izdelkov iz ajde

Predavanja bosta spremljali tudi razstava in pokušina jedi iz ajde, ki jih bodo pripravile okoliške šole in Pekarna Grosuplje, program pa bodo popestrili tudi zeliščarji, Ekološki center Svit in drugi pridelovalci ajde in ajdovih izdelkov. V čebelarstvu centru na **Brdu pri Lukovici** bo v tednu od **15. do 19. oktobra 2012** odprta razstava o čebelarstvu, obiskali pa nas bodo tudi učenci in otroci iz okoliških šol in vrtcev. dopiše se: Vstop je prost na vse dogodke. Vljudno vabljeni!
Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Strokovna razprava o pomenu shem višje kakovosti in Dan pridelovalcev SMGO

Vabimo vas, da se v četrtek, **25. oktobra 2012, ob 17. uri, na sedežu ČZS** udeležite okrogle mize z naslovom »**Pomen vključevanja čebelarjev v kakovostne sheme**«. Svoja stališča glede shem višje kakovosti na področju medu v RS bodo predstavili predstavniki Ministrstva za kmetijstvo in okolje, predstavniki certifikacijskega organa Bureau Veritas in predstavniki ČZS, JSSČ. Pričakujemo konstruktivno razpravo o zaščiteneh proizvodih, njihovi vlogi, dodani vrednosti, prepoznavnosti in viziji države na področju shem višje kakovosti.

Čebelarstva zveza Slovenije je v okviru Ukrepa št. 133 pridobila pravico do namenskih sredstev za promocijo kakovostne sheme SMGO!

Vse čebelarje, ki sodelujete v shemi višje kakovosti na področju medu, **istega dne ob 15.30** vabimo na SREČANJE PRIDELOVALCEV SLOVENSKEGA MEDU Z GEOGRAFSKO OZNAČBO. Namen tokratnega srečanja je predstavitev dejavnosti, ki bodo potekale na podlagi pridobljenih sredstev v okviru Ukrepa št. 133. To so: podpora skupinam proizvajalcev, vključenim v kakovostne sheme, pri informiranju in pospeševanju prodaje njihovih proizvodov, predstavitev poenostavljene proizvodne dokumentacije SMGO, pregled stanja na področju SMGO ter problematika in izmenjava izkušenj med čebelarji pridelovalci SMGO. Vljudno vabljeni!

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ

Ste že pridobili čebelarstvo poklicno kvalifikacijo?

Poklicna kvalifikacija je po Zakonu o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah delovna poklicna oziroma strokovna usposobljenost, potrebna za opravljanje poklica, in je priznana kot nacionalna poklicna kvalifikacija (NPK). **Prek svetovalnega postopka certificiranja lahko NPK čebelar/čebelarica pridobite pri Čebelarstvu Slovenije.** Svetovalni postopek pridobivanja NPK čebelar/čebelarica je namenjen:

- odraslim, ki imajo poklicne kompetence iz čebelarstva (izkušnje, znanje, spretnosti), vendar nimajo javno veljavne listine;
- tistim, ki želijo napredovati v poklicni karieri;
- povečevanju naše poklicne mobilnosti;

- izpolnjevanju zahtev pri registraciji za vzrejevalca matic.

Poglaviti pogoj za vstop v svetovalni postopek za pridobitev NPK čebelar/čebelarica je, da čebelarite najmanj tri leta z najmanj petimi čebeljimi družinami pod mentorstvom izkušenega čebelarja. **Če si tudi sami želite pridobiti NPK čebelar/čebelarica, vas vabimo na predstavitveni sestanek, ki bo v četrtek, 25. oktobra 2012, od 16. do 17. ure, v Čebelarstvu knjižnici na ČZS na Brdu pri Lukovici.**

Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja pri ČZS

Natečaji Čebelarke zveze Slovenije

Čebelarke zveza Slovenije razpisuje več natečajev. Razpisi posameznih natečajev so v celoti objavljeni na spletni strani www.czs.si.

1. Najčebelarke turizem in Najčebelarke turistična pot!

Vse, ki bi se želeli prijaviti na omenjeni razpis, prosimo, da pošljejo svojo vlogo **do 10. novembra 2012** na naslov Čebelarke zveze Slovenije ter ji po možnosti priložite tudi slikovno gradivo. **1. Čebelarke turizem** je namenjen rekreaciji obiskovalcev, spoznavanju življenja čebel in čebeljih pridelkov, kulinarčne ponudbe ter kulturne in naravne dediščine posameznega okolja. **2. Čebelarke učne poti** so namenjene poučevanju obiskovalcev o življenju in pomenu čebel, o čebeljih pridelkih, kulinarčni ponudbi ter predstavitvi kulturne in naravne dediščine posameznega okolja.

2. Do čebel najprijaznejša občina in najprijaznejše podjetje 2012

Razpisujemo natečaja Do čebel najprijaznejša občina 2012 in Do čebel najprijaznejše podjetje 2012. Natečaja letos potekata drugič, zato prosimo vse čebelarje, da o možnosti za sodelovanje opozorite tako predstavnike svojih občin kot tudi podjetij

na vašem območju. Zadnji rok za prijavo na natečaj je **15. november 2012**. Več informacij, vprašalnik in občine, ki že sodelujejo v projektu, najdete na spletni strani www.ohranimo-cebele.si pod rubriko »Čebelam najbolj prijazna občina in podjetje 2012«.

3. Zlati medenjak

Obveščamo vas, da bo ČZS, JSSČ po lanskem izjemno uspešnem natečaju za zlati medenjak razpis ponovila tudi letos. **K sodelovanju vabimo vse, ki pečejo odlične medenjake!** Medenjake skupaj s prijavnico pošljite na naslov Čebelarke zveze Slovenije, in sicer **od 14. novembra do vključno 19. novembra 2012**. Več informacij na e-naslovu: tanja.magdic@czs.si, tel. 040/436 513.

4. Natečaj čebelarke fotografije 2012

Razpisujemo natečaj za čebelarke fotografije 2012 v štirih tematskih sklopih. Ti so: 1. Čebela in rastlinski svet, 2. Življenje čebel (biologija), 3. Čebelarke opravila in čebelji pridelki, 4. Slovenski čebelnjak. Za vsak sklop lahko pošljete največ po pet posnetkov. **Zadnji rok oddaje je 12. november 2012**. Za podrobnejše informacije in navodila lahko pokličete g. Marka Borka na tel. št.: 051/637 204.

Čebelarke zveza Slovenije

Vabilo na izobraževanje za certificiranje ponudnikov čebelarkega turizma

ČZS si prizadeva za razvoj in uveljavitev čebelarkega turizma, ki postaja vse bolj stalna ponudba slovenskega turizma. Kot del teh prizadevanj načrtujemo uvedbo certificiranja ponudnikov čebelarkega turizma. V program certificiranja se lahko vključijo vsi zainteresirani čebelarji, ki se že ukvarjajo s čebelarke turizmom, in tudi tisti, ki to še načrtujejo. Tako za vse zainteresirane organiziramo posebno izobraževanje, ki bo 24. 10. 2012, ob 16. uri, na sedežu ČZS. **Program:**

1. Ga. Tanja Arih Korošec: Nadaljnji razvoj čebelarke turistične ponudbe, predstavitev postopkov in namena certificiranja ponudnikov čebelarkega turizma.

2. G. Franc Šivic: Primeri dobrih čebelarke-turističnih praks doma in v tujini.
3. Ga. Tanja Verhovnik: Možnosti črpanja razvojnih finančnih sredstev.

Vsi zainteresirani čebelarji se morajo na to izobraževanje pisno prijaviti najpozneje do 15. oktobra 2012. Prijavnico za izobraževanje najdete na spletni strani www.czs.si, izpolnjeno pa pošljite na e-naslov: info@czs.si. Vse zainteresirane čebelarje prosimo, da na prijavnici opišejo svojo dozdajšnja turistično ponudbo. Dodatne informacije lahko dobite na e-naslovu: anton.tomec@czs.si.

Čebelarke zveza Slovenije

Predavanje o čebelah samotarkah

V četrtek, 11. oktobra 2012, ob 17. uri, bo na sedežu ČZS na Brdu pri Lukovici seja komisije za alternativne opraševalce. V okviru srečanja bo tudi predavanje o čebelah samotarkah, ki ga bo pripra-

vil dr. Andrej Gogala iz Prirodoslovnega muzeja Slovenije. Vabljeni!

Dr. Danilo Bevk,
predsednik Komisije za alternativne opraševalce

Brezplačno računalniško usposabljanje

Oktober bodo čebelarji znova dobili možnost, da se poučijo o svetu računalnikov, interneta in mobilne telefonije. Do novega znanja jih bodo na brezplačnih delavnicah po vsej Sloveniji vodili mladi prostovoljci. Osrednji namen akcije je čebelarjem omogočiti pozitivno izkušnjo z računalnikom in mobilnim telefonom, vzbuditi in okrepiti njihovo samozavest ter jih motivirati za nadaljnje učenje in uporabo računalnika, interneta in mobilne telefonije. S tem se bodo vključili v vseživljenjsko učenje ter tako povečali kakovost svojega življenja.

Projekt Simbioz@, vseslovenski prostovoljski projekt učenja ravnanja z računalnikom in mobilnim telefonom za starejše, bo v medgeneracijskem duhu potekal tudi v letu 2012, torej v letu, ki je razglašeno za evropsko leto aktivnega staranja in medgeneracijskega dialoga. **Brezplačne delavnice bodo po vsej Sloveniji potekale od 15. do 19. oktobra 2012. Organizatorji zbirajo prijave prek spletne strani www.simbioza.eu, po telefonu št.: 040/940 888 in na tako imenovanih Infotočkah na izpostavah Si.mobila po vsej Sloveniji.** MB

Priprava poslovnega načrta za čebelarstvo

ČZS, JSSČ je pripravila brezplačen praktični seminar o pripravi poslovnega načrta za vašo dejavnost. Seminar je v okviru ukrepa Usposabljanje za delo v kmetijstvu, gozdarstvu in živilstvu sofinanciral Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (SKSRP). Do brezplačnega usposabljanja so upravičeni: fizična oseba (nosilec, namestnik in član kmetijskega gospodarstva ali lastnik zasebnega gozda), zaposleni pri pravni osebi (vpisani v RKG), ki se ukvarja s kmetijsko dejavnostjo, in zaposleni pri pravni osebi, ki se ukvarja z gozdarsko in živilskopredelovalno dejavnostjo. Modularno 12-urno izobraževanje zajema vsa področja poslovnega načrta: 1. Poslovni načrt, trdni temelji podjetja in osnove poslovnega načrtovanja; 2. Načrt trženja, prodaje in strategija vstopa na trg; 3. Načrt razvoja, podjetniški tim, terminski plan in tveganja; 4. Priprava ustreznih finančnih projekcij; 5. Priprava povzetka, predstavitve in učinkovitega prikaza. Znanja, ki jih bodo udeleženci pridobili na seminarju, jim bodo pomagala pri spremljanju njihovega lastnega poslovanja in tudi pri prijavi na različne razpise. Po uspešno opravljenem usposabljanju (pogoj je vsaj 80-odstotna udeležba!) bodo udeleženci prejeli potrdila o opravljenem programu usposabljanja. Izvajalec usposabljanja bo mag. Igor

Vajda, univ. dipl. ekon. (Espero, d. o. o.). Seminar bo potekal v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici v obdobju od oktobra 2012 do marca 2013, in sicer desetkrat. Prijavite se lahko na enega izmed spodaj navedenih terminov:

Termin
Oktober 2012: 5. (ob 16. uri), 6. (ob 9. uri) in 12. (ob 16. uri).
Oktober 2012: 19. (ob 16. uri), 20. (ob 9. uri) in 26. (ob 16. uri).
November 2012: 2. (ob 16. uri), 3. (ob 9. uri) in 9. (ob 16. uri).
November 2012: 16. (ob 16. uri), 17. (ob 9. uri) in 23. (ob 16. uri).
December 2012: 7. (ob 16. uri), 8. (ob 9. uri) in 14. (ob 16. uri).
Januar 2013: 11. (ob 16. uri), 12. (ob 9. uri) in 18. (ob 16. uri).
Januar 2013: 19. (ob 9. uri), 25. (ob 16. uri) in 26. (ob 9. uri).
Februar 2013: 15. (ob 16. uri), 16. (ob 9. uri) in 22. (ob 16. uri).
Marec 2013: 1. (ob 16. uri), 2. (ob 9. uri) in 8. (ob 16. uri).
Marec 2013: 15. (ob 16. uri), 22. (ob 9. uri) in 23. (ob 16. uri).

Število mest na seminarju je omejeno! Prijavnica je objavljena na spletni strani ČZS: www.czs.si. Izpolnjeno prijavnico po pošti pošljite na naslov: Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica.

Majice »Slovensko je biti čebelar«

Pri Čebelarstvu Slovenije lahko kupite nove majice sive barve s sloganom »SLOVENSKO JE BITI ČEBELAR«. Kupiti jih je mogoče v spletni trgovini Čebelarstva zveze Slovenije www.czs.si/eshop/index.php ali jih naročiti po elektronski pošti na e-naslov: barbara.dimc@czs.si oz. po telefonu 01/729 61 00, 041/370 409. Cena ene majice je 7,00 EUR.

Posebna akcija v mesecu oktobru!

Čebelarstvu brezplačno samo 19,00 EUR namesto 21,00 EUR/kos.

Vsa naročila sprejemamo v sprejemni pisarni ČZS.

Strokovna razprava »Čebelji pridelki kot darilo«

Vabimo Vas, da se **4. 10. 2012, ob 17. uri**, v Čebelarstvo izobraževalnem centru v Lescah udeležite Strokovne razprave z naslovom »**Čebelji pridelki kot darilo**«. V strokovni razpravi bosta sodelovala doc. dr. Mihael Kline, strokovnjak na področju tržnega komuniciranja, in prof. dr. Janez

Bogataj, priznani etnolog in umetnostni zgodovinar. Gosta bosta govorila o vlogi embalaže pri trženju, o priložnostih na področju razvoja embalaže in pomenu obdarovanja.

Tanja Magdič, svetovalka JSSČ

Čebelarstvo koledar 2013

ČZS vam omogoča nakup čebelarstva koledarja za leto 2013. Člani ČZS boste koledar prejeli brezplačno pri predsedniku vašega ČD. Več dodatnih koledarjev lahko naročite na: info@czs.si ali po tel. št.: 01/729 61 00. Cena posameznega izvoda koledarja z DDV je 2,4 EUR. Možno pošiljanje po pošti, vendar v breme naročnika.

Čebelarstvo zveza Slovenije

Odprtje zbirke slovenske čebelarstvo dediščine

Čebelarstvo Anton Koželj, Adamičeva cesta 5, Šmarje Sap Vas v petek 19. 10. 2012 ob 16. uri

vijudno vabi na odprtje zbirke Slovenske čebelarstvo dediščine.

Anton Koželj

Razpis usposabljanj Opazovalno-napovedovalne službe

Opazovalno-napovedovalna služba razpisuje 20 terminov usposabljanja čebelarjev o »**Čebeljih pašah v Sloveniji**«. Usposabljanja bodo potekala od oktobra 2012 do aprila 2013. **Čebelarstvo društva lahko vloge za izvedbo usposabljanj**

(želen datum, predviden kraj in kontaktna oseba) pošljejo g. Marku Borku na e-naslov: marko.borko@czs.si ali po pošti na naslov ČZS. **Zadnji rok za oddajo vlog je 15. oktober 2012!**

Jure Justinek, vodja ONS

Svetovanja s področja varne hrane

Tudi letošnjo jesen bodo potekala skupinska svetovanja s področja zagotavljanja varne hrane. Tema svetovanj bo **Označevanje medu in preostalih čebeljih pridelkov ter izpolnjevanje proizvodne**

dokumentacije (dokumentacija Smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu, sistema SMGO). Čebelarji naj s seboj prinesejo svoje obrazce in pripravijo konkretna vprašanja. **Svetovanja v oktobru:**

Svetovanja v oktobru:

Datum	Čas	Izvajalec	Kraj	Kontakt
10. okt.	17.00	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Čopova rojstna hiša, Breznica	g. Pfajfar 041/437 462
16. okt.	16.00	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Dom čebelarjev Brode	g. Novak 041/590 166
16. okt.	16.00	Nataša Lilek	Pri Atelšku, Povir 52, Sežana	g. Atelšek 041/649 142
23. okt.	16.00	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Dom čebelarjev ČD Ribnica	g. Škulj 041/368 115
23. okt.	16.00	Nataša Lilek	Zavod za gozdove, Vipavska 57, Nova Gorica	g. Suligoj 041/583 596

Oskrba čebel in svetovanje v jesensko-zimskem obdobju

V tem obdobju se obseg čebeljega gnezda skrči, čebele pa preidejo v tisti dela panja, v katerem nameravajo prebiti zimske dni. Naloga čebelarja je, da pravočasno oskrbi čebele za zimsko obdobje. Seveda se je že moral odločiti tudi o tem, katere čebelje družine bo prezimil. Ker šibke družine ne bodo vzdržale mrzle zime, je bolje prezimiti dobre družine, ki se bodo spomladi burno razvijale. Čebelarji lahko tudi v jesensko-zimskem obdobju prosite za nasvet terenske svetovalce. **In za kakšen nasvet prositi terenskega svetovalca?**

- **Oskrba s satjem:** skupaj pregledata in sortirata satje, svetuje vam tudi, kako zavarovati satje pred voščeno večšo.
- **Varoje:** skupaj preverita, ali je velikost testnega vložka ustrezna, svetuje pa vam tudi, kdaj in kako spremljati in ugotavljati odpad varoj.
- **Prostori in oprema:** svetuje vam glede ustreznosti prostorov za čebelarjenje in čebelarске opreme.
- **Vodenje dokumentacije o čebelarstvu:** svetuje

vam, kako voditi dokumentacijo, in vam pomaga pri izpolnjevanju evidenc v čebelarstvu;

- **Prodaja čebeljih pridelkov:** še preden svoje pridelke ponudite kupcem, skupaj preverita točnost podatkov na nalepki in uporabo prelepk na kozarcih.

Seveda vam svetovalci lahko svetujejo tudi o številnih drugih zadevah, prav tako pa terenskega svetovalca na vašem območju lahko povprašate o kakršnem koli odprtem vprašanju. Če na vašem območju še niste navezali stika z območnim terenskim svetovalcem, lahko pokličete g. Tomaža Samca (tel. št. 040/436 517) in skupaj bomo poiskali terenskega svetovalca na vašem območju.

Terenski svetovalci v jesenskih mesecih na svojih območjih izvajajo tudi delavnice, ki so za čebelarje povsem brezplačne. Časovni raspored delavnic na posameznih območjih si lahko ogledate v spodnji razpredelnici. Vabljeni!

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Delavnice terenskih svetovalcev

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
4. okt.	17.00	Oskrba čebel	Franc Šolar	Pri Gašperjevem kostanju, Močilno pri Radečah	g. Bregar 041/668 305
4. okt.	17.00	Interna kontrola medu	Mihael Kamplet	OŠ Janka Padežnika, Iztokova ulica 6, Maribor	g. Kamplet 030/604 072
5. okt.	17.00	Interna kontrola medu	Marija Sivec	Sužid 41, Kobarid	ga. Sivec 031/870 709
8. okt.	17.00	Oskrba čebel	Franc Šolar	Pri Šolarju, Strmca 81a, Laško	g. Šolar 030/604 069
9. okt.	17.00	Interna kontrola medu	Franc Šolar	Pri Šolarju, Strmca 81a, Laško	g. Šolar 030/604 069
10. okt.	17.00	Interna kontrola medu	Žarko Šnajdar	Gostišče Marof, Kočevje	g. Šnajdar 031/803 070
11. okt.	17.00	Oskrba čebel	Maksim Proje	Čebelarški dom Žerjav	g. Mičić 041/754 272
13. okt.	10.00	Oskrba čebel	Maksim Proje	Čebelarški dom Črna na Koroškem	g. Proje 041/392 036
16. okt.	17.00	Oskrba čebel	Franc Tratnjek	Čebelarški dom Beltinci	g. Tratnjek 041/606 013
18. okt.	17.00	Oskrba čebel	Franc Kobe	Grm Novo mesto - Center biotehnike in turizma	g. Kobe 041/940 606
19. okt.	17.00	Oskrba čebel	Jakob Madjar	Gostilna Kuhar, Moravske Toplice	g. Madjar 041/598 356
19. okt.	17.00	Oskrba čebel	Dušan Milinkovič	Čebelarški dom Selo pri Otovcu	g. Milinkovič 030/604 090
23. okt.	17.00	Oskrba čebel	Anton Koželj	Gostišče Pavlin, Trebnje	g. Koželj 031/619 961
26. okt.	17.00	Oskrba čebel	Franc Podrižnik	V prostorih gostišča Vrbovec, Nazarje	g. Podrižnik 030/604 068
26. okt.	18.00	Interna kontrola medu	Ivan Čopar	V prostorih gostišča Vrbovec, Nazarje	g. Podrižnik 030/604 068

Urniki usposabljanj v oktobru

ČZS nadaljuje program usposabljanja čebelarjev. Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti novo izkaznico ČZS! Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. **Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu** izvajamo v osnovni

obliki s celotno snovjo, potrebno za izdajo potrdila udeležencem, ter v krajši obliki za obnovitev znanja. Za izvedbo predavanja Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev. Potrdila bodo lahko takoj prejeli tisti čebelarji, ki se bodo prijavili do dva dni pred predavanjem in uspešno opravili preverjanje znanja!

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
2. okt.	17.00	Napovedovanje medenja	Jure Justinek	Gostilna Godec, Paplarjeva 12, Borovnica	g. Hren 031/588 587
5. okt.	18.00	Pridobivanje matičnega mlečka	Milan Meglič	Kulturni dom Skaručna, Občina Vodice, Kopitarjev trg 1, Vodice	g. Gosar 041/767 595
6. okt.	9.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	dr. Stanislav Kapun	Felicijanova dvorana, Sevniški grad, Sevnica	g. Zagorc 031/874 462
6. okt.	9.00	Vzreja čebeljih matic	Franc Gosar	Čebelarški dom Podstenice	g. Andrejčič 051/258 283
10. okt.	17.00	Tehnologija pridelave cvetnega prahu	Janez Kropivšek	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 12, Ptuj	g. Kristovič 031/753 114
11. okt.	17.00	Pridobivanje matičnega mlečka	Franc Prezelj	Dom čebelarjev Apis Ribnica, Dolenji Lazi	g. Škulj 041/368 115
12. okt.	16.00	Pridobivanje matičnega mlečka	Milan Meglič	Sejna dvorana občine Šempeter Vrtojba, dvorec Coronini, Trg Ivana Roba 3a, Šempeter pri Gorici	g. Levstek 041/875 255
12. okt.	17.00	Tehnologija pridelave propolisa	Vlado Pušnik	OŠ Šenčur, Šenčur	g. Kimovec 040/360 485
12. okt.	17.00	Ekološko čebelarjenje	Aleksander Mikuš	Kulturni dom Bovec	g. Komac 041 406 258
12. okt.	17.00	Vzreja čebeljih matic	Milan Starovasnik	OŠ Pohorskega Odreda, Slovenska Bistrica	g. Prah 041/768 351
17. okt.	17.00	Gozdne paše	Janez Kropivšek	Čebelarški razvojno izobraževalni center Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Korošec 031/616 187
18. okt.	17.00	Tehnologija pridelave voska	Aleksander Mikuš	Družbeni center Krka, Krka 1a, Krka	g. Kambič 041/989 128
19. okt.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	dr. Stanislav Kapun	Čebelarški dom Polhov gradec, Polhov Gradec 52	g. Prebil 031/604 309
20. okt.	18.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	Franc Panker	OŠ Šentjernej, Prvomajska cesta 9, Šentjernej	g. Kragolnik 041/418 160
24. okt.	17.00	Alternativne čebelarske tehnologije	Milan Starovasnik	Kmetijska zadruga Dravograd	g. Kadiš 031/644 534
24. okt.	17.00	Apiterapija	Vlado Pušnik	Kulturni center Rogaška Slatina	g. Janžek 031/608 879
25. okt.	18.00	Tehnologija pridelave voska	Aleksander Mikuš	Dvorana KS Notranje Gorice	ga. Velkavrh 051/252 959
26. okt.	17.00	Tehnologija pridelave propolisa	Vlado Pušnik	Sejna soba Občine Podčetrtek	g. Uršič 041/454 604
26. okt.	17.00	Apiterapija	Franc Grošelj, dr. med. in Tone Tome	Gasilski dom Velike Lašče	g. Borštnik 031/336 905
26. okt.	17.00	Gozdne paše	Franc Šivic	Gostišče Marof, Marof pri Kočevju	g. Jakovac 041/231 633
27. okt.	17.00	Vzreja čebeljih matic	Franc Panker	Kulturni dom Sv. Jurij ob Ščavnici	g. Žinkovič 031/524 792
27. okt.	9.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo	dr. Stanislav Kapun	Trgovski center TUŠ – Kocet, Kranjčeva ulica, Lendava	g. Časar 041/471 088
30. okt.	17.00	Alternativne čebelarske tehnologije	Milan Starovasnik	Dom čebelarjev Brode	g. Novak 041/590 166
Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov					
3. okt.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	Predavalnica V4, Pohorska vila, Pivola 8, Hoče	g. Vogrinec 041/818 705
8. okt.	16.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	KGZS - Murska Sobota, Štefana Kovača 40, Murska Sobota	g. Časar 041/471 088

OBVESTILA ČZS

10. okt.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Čebelarški dom, Levstikova 8b, Ilirska Bistrica	g. Logar 041/391 174
16. okt.	18.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Marija Sivec	Dom upokojevcev Cerkno, Močnikova 8, Cerkno	g. Likar 031/876 189
17. okt.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Milan Meglič	Gostišče Marof, Marof pri Kočevju	g. Knežič 040/455 855
17. okt.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Tomaž Samec	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 12, Ptuj	g. Kristovič 031/753 114
18. okt.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Milan Meglič	Gasilski dom, Ravenska vas, Trbovlje	g. Vetešek 041/545677
21. okt.	14.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Ivana Kovačević	Kozjanska domačija, Ravno 13, Dobje pri Planini	g. Koštomaj 051/325 369
23. okt.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Milan Meglič	Čebelarška soba, Vesela gora 6, Šentrupert	g. Tratar 041/824 920
24. okt.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Milan Meglič	Čebelarški razvojno izobraževalni center Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Zupanc 041/680 870

Svetovanje JSSČ

3. okt.	18.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Čebelarški dom Sela pri Otovcu	g. Milinkovič 031/651 006
10. okt.	16.30	Čebelarška zakonodaja in pridobivanje sredstev in koriščenje razpisov	Tanja Magdič	Gostišče Marof, Marof pri Kočevju	g. Jakovac 041/231 633
10. okt.	18.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Grm Novo mesto - center biotehnike in turizma	g. Kobe 041/940 606
11. okt.	16.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Nakrst 031/261 890
17. okt.	16.00	Čebelarška zakonodaja in pridobivanje sredstev in koriščenje razpisov	Tanja Magdič	Pohorska vila, Pivola 8, Hoče	g. Vogrinec 041/818 705
17. okt.	18.00	Priprava in uporaba oksalne kisline v čebelarstvu	Vlado Auguštin	Osnovna šola Videm	g. Šiško 041/510 396
24. okt.	16.00	Čebelarška zakonodaja in pridobivanje sredstev in koriščenje razpisov	Tanja Magdič	Tornijeva dvorana, Rutarjeva 5, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com

nozevit

PREVENTIVNO ODSTRANITE NOSEMO

PVC ZABOJI PRIMERNI ZA TRANSPORT IN SKLADIŠČENJE POLNIH IN PRAZNIH OKVIRJEV

11 OKVIRJEV AŽ ALI 10 OKVIRJEV LR

BEEVITAL

BeeVital HiveClean
SREDSTVO ZA ODSTRANJEVANJE VAROE in BeeVital MycoStop
SREDSTVO ZA ODSTRANJEVANJE POAPNELE ZALEGE

Odpravite poapnalo zalego in varoo pred zimo.

IZDELJUJEMO:

- PRAŠILČKE 3S, 4S, 5S, 7S
- PANJE AŽ 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- SATNIKI AŽ

URNIK:
 pon-pet 8 00-11 30
 12 30-16 00
 sob **ZAPRTO**

NAROČENO POSLJEMO TUDI PO POŠTI

POLNIŠNA LINJA POLAVTOMATSKA Z VRTLJIVO MIZO
 POLNIŠNA LINJA AVTOMATSKA Z VRTLJIVO MIZO, AVTOMATSKIM DODAJANJEM IN ZATISKANJEM POKROVČKOV TER ETIKETIRANJEM

KONTEJNERJI ZA PREVOZ AŽ IN LR PANJEV TER NADGRADNJE KAMIONOV

PANJII IN SATNIKI LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB TER DELI PANJEV

PRODAM

Matični mleček lastne pridelave, pakiran po 30 g, 100 g in 200 g, tel.: 031/309 841.

Svež, zamrznjen cvetni prah, pakiran po 5 kg, tel.: 041/990 360.

Suh cvetni prah ter več vrst medu, tel.: 040/249 323.

Cvetni prah, svež ali sušen in prebran, s kozjanskih bregov, tel.: 041/215 281.

Cvetni prah, propolis, vosek, akacijev med in matični mleček, odlična kakovost, na voljo vse leto, tel.: 041/965 939.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in lipov med, tel.: 040/217 542.

Akacijev, kostanjev in cvetlični med, tel.: 051/880 446.

Lipov med, tel.: 040/488 883.

Lipov med iz mane (Kočevje), tel.: 041/289 368.

Kostanjev in akacijev med ter med oljne ogrščice, cena po

dogovoru, tel.: 041/252 695.

Cvetlični in lipov med, tel.: 041/881 830.

Cvetlični, akacijev in kostanjev med, tel.: 031/882 295.

Cvetlični, gozdni, kostanjev, akacijev med, tel.: 040/217 542.

Cvetlični in kostanjev med (Ljubljana), tel.: 041/682 020.

Kostanjev med, tel.: 041/403 960.

Kostanjev med, zelena menjava za akacijev, hojev in gozdni med, tel.: 031/893 718.

Gozdni in kostanjev med, tel.: 070/862 544.

Med, tel.: 01/895 71 99.

Večjo količino kostanjevega medu ter 20 novih trietažnih AŽ-panjev, tel.: 031/501 801.

Večjo količino lipovega medu, tel.: 031/254 995.

16 čebeljih družin in 27 AŽ-panjev, tel.: 040/236 985.

AŽ-panje iz smrekovega lesa, kakovostne, rogljičene, 10-sa-

tarje dvo- in trietažne ter 7-satne prašilčke, tel.: 041/805 179.

AŽ-panje, 10-satarje, ter več kosov 7-satnih prašilčkov, zelo ugodno, tel.: 041/289 024.

Novo, nerabljene AŽ-panje 10-satarje, zunanost je jelovina, satniki lipovi, robovi rogljičeni (V), cena 110 EUR, tel.: 051/372 721.

15 novih AŽ-panjev 10-satarjev, tel.: 040/253 874.

LR-nakladni panji, 75 EUR komplet, v zalogi tudi 2/3, lahko komplet ali po delih; AŽ-satniki, lipovi, rogljičeni, po 50 centov, tel.: 040/212 300.

Nakladne panje LR-standardne in 2/3 kompletne (podnica, naklade, satniki, pitalnik, streha, matična rešetka), vse je rogljičeno in novo, tel.: 031/674 883.

Nov zabojnik s panji za avtomobilsko prikolico, tel.: 041/270 921.

POPUSTI ZA ČLANE ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

APIS M&D
4-odstotni popust*

Logar
4-odstotni popust*

Čebelarstvo
Rihar-Kocjan
4-odstotni popust*

Čebelarstvo
LUCKA
4-odstotni popust*

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV
MIZARSTVO
KRZE
4-odstotni popust*

Trgovina
ČEBELCA
4-odstotni popust*

TERME
SNOVIK
10-odstotni popust*

ambrosia
5-odstotni popust*

medium
list & design
-10%
www.medium.si

Čebelica
gostilna & sobe
10-odstotni popust*

Sport center
bovec
10-odstotni popust*

apartmaji
Bovška hiša
10-odstotni popust*

THERMANA
LAŠKO
do 20-odstotni popust*

KNJIGOVARNICA
10-odstotni popust*

Posamezna podjetja članom ČZS omogočajo nakupe s popusti. ČZS išče še dodatne popuste in ugodnosti za svoje člane.

* Podrobnejše podatke o popustih najdete na spletni strani ČZS: www.czs.si ali v uredništvu revije Slovenski čebelar, tel.: 01/729 61 14.

TAM 4500, brez zabojnika, šasija za prevoz zabojnika, tel.: 051/322 737.

Lepo ohranjen čebelnjak, brez panjev, tel.: 041/380 424.

TAM 4500 za prevoz čebel, A-testirano, ter 8-satno samoobračalno točilo, tel.: 041/586 508.

Zidan čebelnjak pod Krimom, na dobri gozdni paši, s 30 AŽ-panji (16 je naseljenih) in drugo čebelarstvo opremo, tel.: 031/664 520 ali 01/528 19 81.

KUPIM

Starejše letnike revije SČ, tel.: 041/403 960.

Tovornjak za prevoz čebel, z zabojnikom ali brez njega, tel.: 041/562 302.

Čebele na LR- ali AŽ-satih, tel.: 040/536 554.

Dve čebelji družini na LR- ali AŽ-satih, tel.: 040/438 774.

Štiri rabljene AŽ-panje, tel.: 040/367 045.

MIZARSTVO KRŽE 1936

Prašilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

MIZARSTVO KRŽE 1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrže@yahoo.com

NOVOLETNI PROGRAM - ČEBELARSKI ROKOVNIK

Spoštovani čebelarji in ljubitelji čebelarstva!

Hitro se približuje čas prehoda v novo leto. Ob tem smo se odločili, da vam ponudimo **čebelarški rokovnik in čebelarški planer**. Oba izdelka bosta opremljena s čebelarstvo barvno predlogo. Zunanja podoba bo iz dveh materialov: iz umetnega usnja in barvne PVC-folije, vsebinski del pa bo vezan s spiralo.

OPREMA:

- žepki za shranjevanje dokumentov, pisal in vizitk,
- koledarski del s pomembnejšimi podatki,
- 70-listni osrednji del za zapiske.

CENA

ROKOVNIK 20/24 cm	PLANER 10/17 cm
Umetno usnje 19,50 EUR	
PVC 9,50 EUR	3,40 EUR

DDV je vključen v ceno.

- Naročila sprejema ČZS, in sicer po telefonu, faksu, navadni ali e-pošti.
- Blago bo mogoče prevzeti osebno, lahko pa vam ga dostavimo tudi pošti (poštnina 5,00 EUR).
- Plačilo: po predračunu.

Naročila sprejemamo do vključno 15. oktobra 2012. Naročilnice dobite v sprejemni pisarni ČZS, ter po tel. št.: 01 729 61 00.

Ob 20. obletnici smrti Stanka Abrahamama

Minilo je 20 let od smrti našega nadvse prizadevnega čebelarja Stanka Abrahamama iz Mežice. Bil je vesten in napreden čebelar, eden izmed ustanovnih članov Čebelarke zveze za Zgornjo Mežiško dolino leta 1953. Čebelaril je povprečno s 40 čebeljimi družinami v AŽ-panjih. Bil je tudi gonilna sila graditve čebelarke doma v Mežici, tako da smo mežiški čebelarji že leta 1975 v njem imeli svoj šolski čebelnjak, pisarno za sestanke in veliko sobo za letne konference.

Za svoje prizadevno delo je Stanko prejel več priznanj ter odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje. Večkrat mi je izrazil željo, da bi tudi slovenski čebelarji imeli svojo slovesno obleko in da bi tudi jaz sodeloval pri njeni zasnovi, vendar tedaj za to nisem imel časa. Tako se je Stanko nekega dne na sestanku pojavil v novi obleki. Izdelana je bila iz kakovostnega blaga rjave barve, k njej je nosil belo

srajco in rumeno kravato, na glavi pa je imel klobuk, ki je spominjal na lovskega. Pohvalili smo njegovo zamisel čebelarke obleke z izjemo klobuka ter mu predlagali, da bi moral biti klobuk podoben tistemu, ki ga je nosil Anton Janša. Kot nam je odgovoril, ni našel klobučarja, ki bi mu naredil takšen klobuk. Nagovorili smo ga, naj se v svoji opravi predstavi na letni skupščini ČZS in to je tudi storil. Že v naslednji številki SČ smo lahko videli prvi osnutek slovesne čebelarke obleke. Podobno obleko je pozneje predstavil še neki gospod z Dolenjskega, le da je bila modre barve.

Stanko je bil kar trideset let tudi predsednik Čebelarke družine Mežica. Mežiški čebelarji smo mu še dandanes hvaležni za vse njegovo delo in skrb.

Zahvaljujemo se tudi naši ČZS, ki se je v poznejših letih na našo pobudo resno lotila izdelave slovesne čebelarke obleke, tako da jo čebelarji zdaj nosimo z veseljem in je zelo prepoznavna. Nosijo jo vsi koroški praporščaki in tudi veliko čebelarjev.

Janez Krebs, ČD Mežica

IZIDOR DEMŠAR 1940–2012

Dori – kot smo ga klicali, je bil že od malega strasten čebelar, zato je čebele poznal do obisti. Zapu-

stil nas je v prvem mesecu pomladi, in to tako na hitro, da številni tega niso mogli verjeti. Priprave na novo čebelarke sezono je v obeh čebelnjakih začel tako kot vsa leta prej. Čebelariti je začel že kot deček, v ČD Žiri pa se je včlanil leta 1970. Resneje se je lotil čebelarjenja leta 1964, in kot je rad povedal, je imel prvi roj leta 1967. Ko se je začelo oblikovati društveno čebelarjenje, je tudi sam začutil, da lahko z izkušnjami drugih čebelarjev deluje uspešneje. Bil je eden večjih prevaževalcev na čebeljo pašo, saj je povprečno čebelaril s 60 do 70 čebeljimi družinami.

Leta 1976 je bil za obdobje štirih let imenovan za tajnika ČD Žiri. Dejavno je sodeloval pri graditvi čebelarke doma in drugih dejavnostih v zvezi s čebelami, za svoje zavzeto delo pa je prejel odličje Antona Janše III. stopnje.

Člani ČD Žiri bomo vsekakor pogrešali njegov hrapav glas, ki je vselej vneto razlagal, kako se vedejo njegove ljubljenske in kako jim je stregel, da je bilo v panjih vse tako, kot mora biti. *ČD Žiri*

FRANČIŠEK PEHAR 1951–2012

Rodil se je 18. novembra 1951 v Spodnjih Hočah. Po končani osnovni šoli se je zaposlil v Mariboru, pozneje pa v Atmosu Hoče, kjer je delal vse do predčasne upokojitve. S čebelami se je

OSMRTNICE

začel ukvarjati v zadnjih letih svojega življenja. To je bila njegova želja iz otroštva. Za svojo dušo je čebelaril s petimi AŽ-panji. Član ČD Rače je bil štiri leta. Prerana smrt ga je odtrgala od njegovega najljubšega dela s čebelicami. V spominu nam bo ostalo njegovo vestno in spoštljivo delo s čebelicami. *ČD Rače*

JOŽEF FABJAN 1939–2012

Junija letos smo se poslovili od velikega čebelarja, vzornega kmeta in vinogradnika Jožeta Fabjana. Nemogoče nam je razumeti, da je samo v nekaj dneh izpuhtela njegova neizmerna moč. Še pred kratkim je naročal mlade matice za osvežitev krvi v čebelarstvu ter kupil novo prikolico, da bi se kot nekdanji s prevaževalci znova

podal na širna čebelja pasišča. V zborniku ob 100-letnici organiziranega delovanja ČD Sežana je tudi Jože napisal nekaj besed o svojem čebelarjenju ter poudaril, da se najbolj spominja skupnih prevozov na paše. Jože seveda ni bil samo velik čebelar. Delal je tudi na kmetiji in v svoji vinski kleti. Pri Fabjanovih sem se ustavil večkrat in vedno sem ga našel pri kakem delu. Ko mi je s svojo žuljavo roko segel v roke, je bilo, kot da bi me zgrabile kleščice. Prešeren nasmeh in odprt značaj sta vedno pri vseh odpirala vrata do srca. Na zunaj robata pojava je v sebi nosila čutečo dušo. Z njim se preprosto ni bilo mogoče prepirati. Drug drugemu smo povedali, kar si mislimo – in ostali prijatelji naprej. Bil je dobesedno imun na slabe lastnosti ljudi. Izgubili smo izjemnega čebelarja in prijatelja. Hvala ti za vse, kar si prispeval v dobro čebelarstva in prijateljev čebelarjev.

Ivan Atešček

BERNARD MORI 1947–2012

Sredi prebujajoče se pomladi, ko se v brstih dreves in rožnih popkih prebujajo cvetovi, ko v panju vre od silne želje po dihu narave, nas je pretresla novica, da je nenadoma obstalo srce našega dragega čebelarskega prijatelja.

Član našega ČD je bil od leta 1997. Čebelaril je z 20 družinami. Bil je dolgoleten član upravnega odbora društva, lani pa je za svoje delo prejel tudi odličje Antona Janše III. stopnje. Vrsto let nas je s svojim milim tenorjem razveseljeval kot pevec in solist pevskega zbora Gozdar, zadnja leta pa kot član Ožbaltskih pjevov.

Naj ti veter prinaša številne misli, ki ti bodo namenjene, kadar se bomo srečevali čebelarji, naj

ti čebele ob nabiranju peloda in mane zašumijo melodijo miru in blaženega počitka.

ČD Lovrenc na Pohorju

JOŽE BAVC 1940–2012

Prenehalo je biti plemenito srce Jožeta Bavca. Rodil se je leta 1940 pri Sv. Antonu pod Bohorjem. Po končanem učiteljsišču v Celju se je zaposlil v OŠ Šentjanž. Že od malih nog je imel veselje do čebel, vendar zanje ni imel ne denarja ne časa. Tri mandate je bil ravnatelj OŠ Šentjanž, dva mandata pa tudi župan te občine. Medtem je končal še komercialno šolo in po končanem županovanju postal komercialist v Kmečki zadrugi Sevnica, kjer je ostal do upokojitve. Takoj po upokojitvi se je včlanil v ČD Sevnica. Redno je prebiral mesečna opravila, si kupil tri trietažne panje in jih naselil pri prijatelju Frančku Reparju. Tudi prvo točenje medu je opravil skupaj z njim. Bil je poln teorije, ker je že v OŠ Šentjanž obiskoval čebelarski krožek. Čebele so mu že prvo leto prinesle veliko medu, ki ga je prodal bratu v Švico. Kmalu po upokojitvi je preživel operacijo glave. Ko se je znova postavil na noge, je zbolel na pljučih in zaradi tega tudi umrl. Pokopan je v družinskem grobu v Brestanici. Naj mu bo lahka slovenska zemlja, za katero se je bojeval.

Viktor Kladnik, ČD Sevnica

IVAN ŠKRLJ 1927–2012

Goriški čebelarji smo se februarja 2012 na pokopališču v Ravnici poslovili od našega člana Ivana Škrlja. Rodil se je 8. oktobra 1927 v Grgarju pri Novi Gorici, kjer je tudi odrasčal. V mladostnih letih ni čutil posebnega nagnjenja

do čebelarjenja. Odrasel je, se zaposlil in si ustvaril družino. Leta 1970 pa je bil zaradi hude boleznine invalidsko upokojen. Takrat se je v njem prebudila želja po čebelarjenju. Kupil je pet panjev čebel, potem pa je v nekaj letih čebelaril že s 30 do 40 panji in jih tudi prevažal na pašo. Ivan je postal dober čebelar in predvsem zaradi svojega prijetnega značaja zaželen član našega društva. Disciplinirano je skrbel za svoje čebele, dokler je to zmoženo. Za vse odlike dobrega čebelarjenja pa je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Ivan, ohranili te bomo v lepem spominu.

ČD Nova Gorica

VIKTOR GLEŠČIČ 1928–2012

V neenakem boju za življenje je omahnil naš član Viktor Gleščič. Od njega smo se člani ČD Nova Gorica še

zadnjič poslovili marca letos. Luč sveta je ugledal pred 84-imi leti v Vitovljah nad Vipavsko dolino. Do 36. leta starosti ni nikoli razmišljal o tem, da bi kdaj čebelaril. Leta 1962 pa je z veje drevesa po naključju ogrebel roj. To je bilo seme, ki je v njem zasejalo željo po čebelarjenju. Občasno je čebelaril tudi z več kot 80 panji. Leta 1964 se je včlanil ČD Nova Gorica in bil dejaven član, dokler mu je to dopuščalo zdravje. Bil je tudi poverjenik za domače območje in nekaj let vodja pasišča našega društva. Odlikovala sta ga poštenost in tovarštvo, saj ni nikoli prikrival svojih uspehov ali izražal kakršne koli sebičnosti. Za svoje zasluge je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje ter pisno priznanje za opravljeno delo. Viktor, hvala ti za tvoj prispevek v našem društvu. Ohranili te bomo v lepem spominu.

ČD Nova Gorica

Čebelarjem, ki nameravate v letu 2013 kandidirati na razpis za sofinanciranje nakupa čebelarške opreme sporočamo, da zbiramo prednaročila za čebelje panje.

PRAŠILČKE (5s, 7s, 9s, 10s, 12s); **AŽ-PANJE** (9s, 10s, 11s, 12s); **TRITEAŽNE AŽ** (9s, 10s, 12s); **KIRARJEVE**

PANJE (srednje, velike); **LR-PANJE**

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

Dragonja vas 40a, 2326 Cirkovce
tel.: 040 217 542
info@medekmali.com

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Spletne strani ČZS: www.czs.si. Slovenski čebelar: www.czs.si/slovenskicebelar.php. Opazovalno-napovedovalna služba: www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php. Avtomatski telefonski odzivnik - tel.: (01) 729 61 20. Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika: vsak delovni četrtek med 13. in 17. uro, www.czs.si/knjiznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSTVA SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nobc@czs.si; **Uredništvo:** Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php; **Opazovalno-napovedovalna služba:** Jure Justinek, vodja ONS: 041/644 217, jure.justinek@czs.si, telefonski odzivnik: 01/729 61 20, www.czs.si/Napoved/napoved_medenja.php; **Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika** (vsak delovni četrtek med 13. in 17. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php; **Ohranimo čebele:** www.ohranimo-cebele.si; **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php; **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/ 729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, svetovalec specialist za ekonomiko: 01/ 729 61 10, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/ 729 61 29, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, administrativna delavka, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, Janez Gregori, prof. biol., Maksimilijan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Milena Urh, Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarškim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Priprava za tisk in tisk: Littera picta, d. o. o., Barletova cesta 4, 1215 Medvode

Naklada: 7460, Tiskano: 27. 9. 2012

Glasilo Slovenski čebelar, ki jo izdaja Čebelarstva zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisana v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

ČEBELARSKA OPREMA

Čebelarji, izkoristite
možnost ugodnega
nakupa
čebelarске opreme
z 80 %
sofinanciranjem
RS in EU.

**Privoščite si
najboljše.**

**NAROČENO BLAGO
VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO S
PAKETNO POŠTO.**

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah:
9.00 - 12.00

Pri gotovinskem nakupu čebelarске
opreme v vrednosti več kot 50 EUR
priznamo čebelarjem z veljavno
čebelarско izkaznico 4 % popusta.

Slike su ambuločne. Proizvedeno o primno do
spremeniti in koroviti izboljšati.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur

Tel.: 04 25 19 400, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si